η σφήκα

που γυρνάει και τσιμπάει

Μια έκδοση της Σ.υνέλευσης για την Κυ.κλοφορία των Α.γώνων - Τεύχος 7, Νοέμβριος 2014

Όχι άλλο βήμα πίσω

*

Η συνέντευξη-συζήτηση που δημοσιεύουμε αφορά τον αγώνα (που συνεχίζεται) ενάντια στο άνοιγμα των εμπορικών καταστημάτων τις Κυριακές. Έγινε με ένα μέλος της Εργατικής Σύσκεψης-Κόκκινης Γραμμής, μιας συλλογικότητας εργαζομένων κυρίως στον ιδιωτικό τομέα, που συμμετείχε εξαρχής στο «Συντονιστικό Δράσης ενάντια στην κατάργηση της κυριακάτικης αργίας και τα «απελευθερωμένα» ωράρια». Λόγω του περιορισμένου χώρου του εντύπου και του μεγάλου μεγέθους της συνέντευξης, δε στάθηκε δυνατή η δημοσίευση του πλήρους κειμένου, το οποίο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση του site της ΣΚΥΑ (skya.espiv.net). Με τις απόψεις που κατατίθενται δεν συμφωνούν απαραίτητα όλοι οι σύντροφοι και οι συντρόφισσες της ΣΚΥΑ.

επιμέλεια: **Hobo**

Τον περασμένο Μάρτιο η κυβέρνηση αποφάσισε να εφαρμόσει πιλοτικά το μέτρο του ανοίγματος όλων των εμπορικών καταστημάτων της επικράτειας για 7 Κυριακές το χρόνο, με την προοπτική, αν εκτιμήσουν ότι πάει καλά, να ανοίγουν όλες τις Κυριακές του χρόνου. Καταρχάς γιατί πιστεύεις ότι τα αφεντικά θέλουν το άνοιγμα των μαγαζιών τις Κυριακές; Αφού, μπορεί να πει κάποιος βάσιμα, ότι έχουν πρόβλημα στην αγοραστική κίνηση τις καθημερινές, τι παραπάνω θα τους πρόσφερε να ανοίγουν και την Κυριακή δηλαδή;

Υπάρχουν 2 λόγοι. Ο ένας είναι οικονομικός. Σε περίοδο κρίσης τα αφεντικά θέλουν όσο το δυνατόν περισσότερο χρόνο για να πουλάνε τα προϊόντα τους, να εισπράττουν χρήμα για να το ξαναβάζουν στην παραγωγή. Ο δεύτερος λόγος είναι πολιτικός και έχει σχέση με δύο πράγματα: με την πολιτική των τραπεζών που λέει απόλυτη ελευθερία της αγοράς, το γνωστό νεοφιλελεύθερο μοντέλο που χρησιμοποιεί το εμπόριο ως πειραματικό εργαστήρι για όλους τους άλλους κλάδους, και το δεύτερο είναι η καθιέρωση στη συνείδηση της νέας φουρνιάς της εργατικής τάξης ότι δεν υπάρχει τίποτα σταθερό στην εργασία. Γι'αυτό και στο εμπόριο έχουμε δίωρα, τρίωρα, πεντάωρα, δεκάωρα, δεκαοχτάωρα, δουλειά στις αργίες κλπ. Ότι δηλαδή ο εργαζόμενος ανάλογα με την ώρα που υπάρχει δουλειά, θα είναι στη διάθεση του εργοδότη, χωρίς να υπάρχει τίποτα σταθερό.

editorial

Το έντυπο που κρατάτε στα χέρια σας είναι αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας και εκδίδεται με ευθύνη της Σ.υνέλευσης για την Κυ.κλοφορία των Α.γώνων.

Δυο χρόνια αγώνες ενάντια στα κοινωφελή προγράμματα και στο συλλογικό κείμενο αυτού του τεύχους που αφορά τους τελευταίους αγώνες στον ΟΑΕΔ Αλίμου και τον Δήμο Καισαριανής επιχειρούμε να αποτιμήσουμε με κριτικό τρόπο την εμπειρία από την εμπλοκή σε αυτές τις κινητοποιήσεις. Περνώντας, παράλληλα, μέσα από τον αγώνα των "κοινωφελών" στον φορέα της ΗΔΙΚΑ Α.Ε. και την συζήτηση που κάνουμε με εργαζόμενη και μέλος της συνέλευσής μας που συνέβαλε στην οργάνωση του εκεί αγώνα. Επειδή όμως, εκτός των "κοινωφελών"/ voucher η επισφάλεια αφορά μια γενικότερη κατάσταση μεταξύ εργασίας/ανεργίας στο κείμενο για την ΕΛ.ΣΤΑΤ εξετάζουμε το φαινομενικά παράδοξο του τι σημαίνει να εργάζεσαι και παρόλα αυτά να θεωρείσαι άνεργος.

Από την άλλη πλευρά, οι κινητοποιήσεις γύρω από το ζήτημα της λειτουργίας των καταστημάτων τις Κυριακές και το πώς οργανώθηκε εκεί ο αγώνας αποτελεί το θέμα της συνέντευξης-συζήτησης με συμμετέχοντα στον αγώνα. Τέλος, στο κείμενο για τις εργατικές μαρτυρίες, παρουσιάζοντας το βιβλίο που εκδόσαμε πρόσφατα πάνω στην βιομηχανική εργασία με σκοπό την στήριξη του ταμείου αλληλοβοήθειας της συνέλευσης, σκιαγραφούμε ένα πλαίσιο ανάλυσης των αγωνιστικών εμπειριών και πώς αυτές σχετίζονται με την σημερινή πολιτική μας δραστηριότητα. Στις συνθήκες όξυνσης της κρίσης και ύφεσης του ανταγωνισμού η αναζήτηση τρόπων οργανωτικής δουλειάς που να είναι σε θέση να συμβάλλουν στον καθορισμό στόχων και τη διερεύνηση δρόμων που μπορεί να ανοίγονται έχει για εμάς έναν χαρακτήρα πρακτικού προσανατολισμού.

Η Σ.Κυ.Α. είναι μια συνέλευση ανθρώπων που προέρχονται από διαφορετικές κοινωνικές και πολιτικές εμπειρίες. Τι κοινό έχει μια σερβιτόρα με ένα φοιτητή; Ο πληροφοριακός εργάτης με τη μετανάστρια καθαρίστρια; Ο ομοφυλόφιλος με έναν άνεργο; Τι σχέση έχει η Σ.Κυ.Α. με τους άλλους εκμεταλλευόμενους -καταπιεζόμενους; Μία απάντηση έχουμε να δώσουμε: τους μικρούς και μεγάλους αγώνες που ξεσπούν εδώ και 'κει. Αυτή την πραγματική κίνηση των κοινωνικών ανταγωνισμών μας ενδιαφέρει να κατανοήσουμε, να κριτικάρουμε, να αναδείξουμε και να διαδώσουμε σε αυτές τις σελίδες. Με γνώμονα τις ανάγκες και τις επιθυμίες μας. Για την αλλαγή των καθημερινών μας σχέσεων. Για την κοινωνική απελευθέρωση.

Η συνέλευση πραγματοποιείται κάθε Κυριακή στις 18:30 στο Αυτόνομο Στέκι (Ζωοδόχου Πηγής 97 και Ισαύρων, Εξάρχεια).

skya@espiv.net

skya.espiv.net

Ωστόσο υπάρχουν και διαφωνίες μεταξύ των αφεντικών. Κάποιοι εμπορικοί σύλλογοι αντιδρούν στο Κυριακάτικο άνοιγμα των μαγαζιών, ο Κροκίδης που είναι πρόεδρος της ΓΣΕΒΕΕ, της ομοσπονδίας των μικρο-εμπόρων, έφυγε από τη ΝΔ στη βάση της διαφωνίας του γι' αυτό το μέτρο, η ομοσπονδία τους προσέφυγε στο ΣΤΕ (Συμβούλιο της Επικρατείας) ενάντια στην απόφαση του ανοίγματος... Τι διαφαίνεται από αυτό το πράγμα;

Διαφαίνεται, όσο κι αν ακούγεται περίεργο, η καθιέρωση του ευρωπαϊκού μοντέλου ανάπτυξης. Η Ελλάδα, είναι καθυστερημένη σε σχέση με αυτό, για ιστορικούς και πολιτικούς λόγους, γι' αυτό έχει ένα τόσο μεγάλο αριθμό μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Οι μικροί εργοδότες προσπαθούν να επιβιώσουν μέσα σε αυτές τις συνθήκες (γι' αυτό αντιδρούν στο άνοιγμα των μαγαζιών τις Κυριακές). Το ίδιο συμβαίνει και στο κατασκευαστικό κεφάλαιο και στον αγροτικό τομέα και σε άλλους παραγωγικούς τομείς που υπάρχει ένα κομμάτι του κεφαλαίου που προσπαθεί να μονοπωλήσει την παραγωγή και ένα άλλο που προσπαθεί να επιβιώσει σε αυτές τις συνθήκες.

Άρα τα μικρά αφεντικά διαφωνήσανε γιατί φοβούνται την καταστροφή τους, δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν στον ανταγωνισμό ξέρω γω.

Τα μικρά αφεντικά διαφωνούν γιατί βλέπουν την καταστροφή τους και γιατί προσβλέπουν στα μεγάλα κέρδη ή στα σοβαρά κέρδη που είχαν την περίοδο της οικονομικής ανάπτυξης. Στην περίοδο της ανάπτυξης ανοίγανε καθημερινά χιλιάδες επιχειρήσεις αλλά κλείνανε κιόλας, όταν όλα λειτουργούσαν σχετικά ομαλά. Τώρα βλέπουμε να κλείνουν χιλιάδες μικρές επιχειρήσεις χωρίς να ανοίγουν αντίστοιχες. Το μοναδικό συμφέρον των μικρών αφεντικών είναι –αφού αργά ή γρήγορα θα κλείσουν τα μαγαζιά τους και η μοίρα τους είναι προδιαγεγραμμένη-να συμπαραταχθούν- με τον αγώνα των εργαζομένων.

Αυτή η πρόσκαιρη φαινομενική σύμπλευση συμφερόντων από μόνη της δεν είναι κάτι κακό. Από την πλευρά της πάλης και του μέλλοντος των εργαζομένων όμως, δεν είναι αυτή που θα μας λύσει το πρόβλημα. Εννοώ, το αν συμπαραταχθούμε εμείς με τους μικρούς που φοβούνται ότι θα καταστραφούν από τα μονοπώλια. Να μην ξεχνάμε ότι στους μικρούς εργοδότες πολλές φορές οι συνθήκες είναι δέκα φορές αθλιότερες από τα μεγάλα μαγαζιά. Από όλες τις απόψεις: απλήρωτοι εργαζόμενοι, δεν κολλάνε ένσημα τα αφεντικά, υπερεντατικοποίηση της δουλειάς στο όνομα του «να βγει το μαγαζάκι», συνθήκες δηλαδή πολλές φορές πολύ πιο άθλιες από αυτές στις μεγάλες οργανωμένες μονάδες. Το συμφέρον των εργαζομένων στο σύνολο τους είναι να εξαλείψουν τους άθλιους μισθούς και τις άθλιες συνθήκες δουλειάς που έχουν είτε στα μικρά, είτε στα μεγάλα μαγαζιά. Οι εμποροϋπάλληλοι έχουν αυτοτελή συμφέροντα σε σχέση με τους μικρομεσαίους στο θέμα του ανοίγματος των καταστημάτων τις Κυριακές. Τα οποία μόλις λυθεί το θέμα με τις Κυριακές, είτε έτσι, είτε αλλιώς, θα μπουν στην πρώτη γραμμή της πάλης.

Εκείνη την περίοδο ο ΣΥΒΧΑ παίρνει την πρωτοβουλία και καλεί διάφορες συλλογικότητες εργαζομένων, εργατικές συνελεύσεις, συνελεύσεις γειτονιάς κλπ για τη δημιουργία ενός συντονιστικού ενάντια στο κυριακάτικο άνοιγμα των μαγαζιών. Εσύ δεν είσαι εμποροϋπάλληλος, δηλαδή με μια έννοια δεν σε καίει το άνοιγμα των μαγαζιών τις Κυριακές, γιατί συμμετείχες από την πρώτη στιγμή στο συντονιστικό;

Η Εργατική Σύσκεψη-Κόκκινη Γραμμή συμμετείχε στο συντονιστικό επειδή θεωρούσε ότι παρόλο που δεν είναι το μείζον θέμα της εποχής, έχει στοιχεία που μπορούν να οδηγήσουν και σε επαφή με μια μεγάλη μάζα εργαζομένων, σε αντίθεση με πριν 15 χρόνια ας πούμε που σε απόλυτους αριθμούς ήταν το 1/3 του σημερινού, και σε σύγκρουση και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις μιας μικρής νίκης στην επίθεση που δεχόμαστε.

Στο συντονισμό συμμετέχουν συνελεύσεις γειτονιάς, ελάχιστα σωματεία (όχι του εμπορίου) και διάφορες εργατικές συλλογικότητες. Νομίζω ότι το σκεπτικό που προβάλλαμε εμείς και εν μέρει υιοθετήθηκε ήταν ότι δεν μπορείς να πας άλλο βήμα πίσω στον τομέα του εμπορίου. Αυτό δεν είναι σχήμα λόγου, πιστεύαμε και πιστεύουμε ότι εξέφρασε και εκφράζει την κατάσταση των εμποροϋπαλλήλων, με τα δίωρα, τρίωρα δουλειάς, τις απολύσεις, την εντατικοποίηση, ε το να τους σπάσεις και το τελευταίο πράγμα που τους έχει απομείνει, δηλαδή την Κυριακή, όντως ήτανε το μείζον θέμα γι' αυτούς. Εντάξει ο άλλος που έχει φάει 30% μείωση μισθού, είναι κι αυτό ένα σοβαρό θέμα, αλλά μέσα στο όλο πλαίσιο που έχει τεθεί, ήταν κι αυτό κάτι οριακό για την συνείδηση τους και για την εργασιακή τους πορεία και αυτό φάνηκε από τις παραιτήσεις...

[...]

Είπες πριν ότι ο κλάδος του εμπορίου είναι ένα πειραματικό εργαστήρι. Για ποιο λόγο τον θεωρείς ένα πειραματικό εργαστήρι;

Κυρίως για το θέμα του ωραρίου εργασίας. Επειδή η κίνηση των καταναλωτών στο μαγαζί σε ημερήσια βάση δεν είναι σταθερή, αυτό είναι το βασικό επιχείρημα των εργοδοτών, πατώντας πάνω σε αυτό το υπαρκτό θέμα, το οποίο όμως μέχρι 5-6 χρόνια πριν λυνόταν με κάποιους τρόπους, εκεί πάνω βασιστήκανε για να αλλάξουν το ωράριο των εμποροϋπαλλήλων, με αποτέλεσμα να μην ξέρει κανένας τι ώρα πιάνει δουλειά, τι ώρα σχολάει, πόσες ώρες θα δουλεύει αυτή την βδομάδα, ή τον άλλο μήνα, όταν έχει δουλειά θα δουλεύει 13 ώρες κλπ. Ήταν το ιδανικό μοντέλο γιατί ας πούμε σε ένα εργοστάσιο δεν θα μπορούσε να δουλέψει με τόσο άμεσο τρόπο, δουλεύει σ' ένα βαθμό δηλαδή, αλλά η παραγωγή είναι παραγωγή, στον κατασκευαστικό τομέα η κατασκευή είναι κατασκευή, ενώ στο εμπόριο η περιοδικότητα της κίνησης των καταναλωτών (νωρίς το πρωί ή το μεσημέρι λίγη) είναι κάτι ιδιαίτερο. Πάτησαν πάνω σε αυτό, για να περάσουν ό,τι πιο άθλιο έχει περάσει για εργαζόμενο και διαπαιδαγωγώντας -επειδή μιλάμε για νεαρές ηλικί-

ας- τις επόμενες γενιές εργαζομένων σε αυτό το μοντέλο. Πριν 10 χρόνια όταν πιάναμε δουλειά δεν ρωτάγαμε πόσες ώρες θα δουλέψουμε, θεωρούσαμε δεδομένο το 8ωρο ή το 7ωρο στην οικοδομή, το κι αυτό αφορούσε το 90% των εργαζομένων.

Είναι κι ένας λόγος για να 'ναι πειραματικό εργαστήρι το εμπόριο, ότι σε αυτό τον κλάδο είναι και πολύ ανοργάνωτη η εργατική τάξη; Έχουμε δει και στην ελληνική εμπειρία προσπάθειες οργάνωσης που χωλαίνουν...

Νομίζω ότι το εμπόριο είναι ένας πρόσφορος χώρος για να υπάρχουν μειωμένες εργατικές αντιστάσεις για δύο λόγους: ο πρώτος είναι ο κατακερματισμός των εργαζομένων σε πολλά μικρά μαγαζιά, εφόσον γνωρίζουμε ότι η συγκεντροποίηση των εργαζομένων αργά ή γρήγορα είναι παράγοντας δύναμης και το χουμε ζήσει εμείς τουλάχιστον από την εμπειρία μας, γι' αυτό και στις αλυσίδες των μεγάλων μαγαζιών όπως π.χ. Praktiker, Makro κλπ υπάρχουν οργανώσεις των εργαζομένων. Ο δεύτερος λόγος είναι πιθανότατα το νεαρό της ηλικίας. Πρόκειται για μια δουλειά που μπορεί να προσεγγίσει ευκολότερα τις νέες φουρνιές εργαζομένων, ξέρεις ευκαιριακή δουλειά, προσωρινή κλπ.

Γνωρίζω ότι ένα από τα πρώτα ζητήματα συζήτησης μέσα στο συντονιστικό ήταν το εξής: απευθυνόμαστε κυρίως στους καταναλωτές και τους ζητάμε να μην ψωνίζουν τις Κυριακές ή απευθυνόμαστε κυρίως στους εργαζόμενους στα μαγαζιά και τους ζητάμε να αντιδράσουν στο άνοιγμα των μαγαζιών τις Κυριακές. Θα ήθελα καταρχήν τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούσαν οι δύο πλευρές σε σχέση με αυτό το ζήτημα.

Δεν είναι ακριβώς έτσι, δεν υπήρχε ντε και καλά αντιπαραθετική γραμμή ανάμεσα στο ένα και στο άλλο. Αυτό που υπήρχε είναι ότι η μια άποψη θεωρούσε ότι έπρεπε να γίνει δουλειά στους καταναλωτές, αφού δεν είχαμε τίποτα στα χέρια μας, με την ελπίδα ότι κομμάτι των εμποροϋπαλλήλων θα αρχίσει να αντιδράει. Δεν είχε καμιά άλλη πρόθεση, έλεγε απλώς ότι δεν έχουμε εμποροϋπαλλήλους. Η δική μας προσέγγιση, αναγνωρίζοντας ότι τα επιχειρήματα της άλλης οπτικής ήταν εξίσου σοβαρά και ισχυρά με τα δικά μας, ότι δηλαδή κάπου πρέπει να μπει ένα φρένο σ' αυτή την ψυχοθεραπεία που λέγεται καταναλωτής, θεωρήσαμε ότι η μόνη ελπίδα για να έχεις μια σοβαρή και λίγο πιο μακρόπνοη αντίδραση -με την έννοια ότι κυρίως οι πρώτοι θιγόμενοι ήταν οι εμποροϋπάλληλοι-, ήταν να απευθυνθούμε στους εργαζόμενους στο εμπόριο και να βοηθήσουμε στην οργάνωση τους. Εμάς η στόχευση μας ήταν αυτή, άσχετα ή όχι με το θέμα της Κυριακής, το οποίο διευκόλυνε μάλλον αυτή την προσέγγιση και αυτή την διαδικασία.

Δηλαδή υπάρχει το θέμα εργαζόμενος, ανάγκη για ελεύθερο χρόνο, όχι στην κατάργηση της κυριακάτικης αργίας από τη μια και από την άλλη αφεντικό, ανάγκη για αύξηση του κέρδους, κατάργηση της κυριακάτικης αργίας και άνοιγμα των μαγαζιών. Αυτή είναι μια αντίθεση σε ταξική βάση.

Το θέμα "καταναλωτές την Κυριακή" ή "καταναλωτές τις καθημερινές" είναι ένα διαταξικό θέμα και γι' αυτό δεν μπορείς να το πολεμήσεις με σαφή τρόπο. Αυτό εξ' ορισμού έχει ορισμένα προβλήματα. *Πώς να χτίσεις μια προπαγάνδα και μια αντίθεση πάνω σε αυτό το θέμα;* Από την άλλη ο καταναλωτής δεν είναι ένα ενιαίο πράγμα που μπορείς να ορίσεις τις αντιθέσεις και να οικοδομήσεις στρατηγική και μεθόδους πάλης. Είναι ένα πράγμα που είναι διαταξικό, από το μετανάστη που δεν προλαβαίνει να ψωνίσει παρά μόνο την Κυριακή μέχρι ένα καλοπληρωμένο που παίρνει τα παιδιά του και βγαίνει στην Ερμού μόνο και μόνο για να κάνει την πλάκα του επειδή έχει εθιστεί στο να ψωνίζει.

Ποια οπτική επικράτησε τελικά. Ποια είναι η διαφορά στις τακτικές που ακολουθήθηκε με βάση τις δύο αυτές οπτικές;

Η καλή εξέλιξη της πορείας των συνεχόμενων απεργιών που γινόταν αρχικά για τις 7 Κυριακές και μετά για τις 52, έδειξε ότι υπάρχει ένα κομμάτι της κοινωνίας, και μιλάω για τους καταναλωτές, που αδιαφορεί για το ποιος κάθεται πίσω από τον πάγκο τις Κυριακές όταν αυτός ψωνίζει, αλλά αυτό είναι μέσα στο πλαίσιο του γενικότερου κανιβαλισμού, το οποίο διαπιστώθηκε γρήγορα ότι είναι δύσκολο να το πολεμήσεις, πολύ περισσότερο που η Ελλάδα δεν έχει και παρελθόν "καταναλωτικού κινήματος", όπως έχουν άλλες χώρες, με οργάνωση μποϋκοτάζ κλπ. Και ευτυχώς μέσα από τη διαδικασία των κλεισιμάτων των μαγαζιών φάνηκε γρήγορα ότι υπάρχει μια μάζα εργαζομένων στο εμπόριο που ανταποκρίνεται θετικά, πράγμα που φάνηκε περισσότερο όταν καταφέραμε και μιλήσαμε και επικοινωνήσαμε μαζί τους. Δηλαδή το υποκείμενο στη συγκεκριμένη περίπτωση πέρα από το θεωρητικό σκέλος, πήρε και πρακτικά υπόσταση στις διαδικασίες αγώνα.

Δεν θεωρείς δηλαδή ότι οι συνελεύσεις γειτονιών απευθύνθηκαν κυρίως προς τους καταναλωτές, ενώ οι εργατικές συλλογικότητες, τα σωματεία κλπ προς τους εργαζόμενους;

Όχι, θεωρώ ότι ήταν μια σοβαρή εξαρχής κουβέντα που πιστεύω ότι είχε σχέση με τη δυσκολία που ξέραμε ότι θα αντιμετωπίζαμε για να πιάσουμε σχέση με εργαζόμενους. Ακόμα όμως και οι γειτονιές, μέσα από ένα τέτοιο προσανατολισμό είχαν πάρα πολύ θετικά αποτελέσματα, τα βιώσανε οι ίδιες και είδαν και την αξία τους. Από ότι ξέρω πιάσανε επαφές με εργαζόμενους στο εμπόριο σε 3-4 περιοχές και αρχίσανε μια ουσιαστική δουλειά στους εργαζόμενους στο εμπόριο στη γειτονιά τους, πράγμα που είναι εξίσου σοβαρό και ελπιδοφόρο.

Τελικά διαφορές στις τακτικές υπήρχαν στις δύο αυτές οπτικές ή όχι; Για παράδειγμα άμα θέλεις να απευθυνθείς σε καταναλωτές πας στις 11 ώρα το πρωί και στήνεσαι σε ένα κεντρικό δρόμο και μοιράζεις χαρτιά, άμα θέλεις να μιλήσεις σε εργαζόμενο πας αξημέρωτα, πριν πιάσει δουλειά, του

δίνεις χαρτιά, του πιάνεις κουβέντα κλπ. Ψέματα;

Οι διαφορές στις τακτικές σε σχέση με αυτό το θέμα, αντανακλώνται στην πρώτη προκήρυξη του συντονιστικού που είναι χωρισμένη στη μέση, ακριβώς στη μέση: η μια στήλη απευθύνεται στους καταναλωτές, η άλλη στους εμποροϋπαλλήλους. Αυτό έδειξε την πρώτη προσπάθεια προσέγγισης. Τώρα για τα υπόλοιπα ισχύουν αυτά που σου είπα πριν: ότι η ίδια η πραγματικότητα και ο προσανατολισμός έδειξε ότι μετρήσιμα αποτελέσματα μπορεί να υπάρχουν μόνο σε μια ταξική βάση: εργαζόμενοι-εργοδότες.

Ξέρω επίσης ότι μια δεύτερη διαφωνία ή αν θέλεις ένα δεύτερο θέμα συζήτησης μέσα στο Συντονιστικό ήταν: να επικεντρώσουμε στο κέντρο της Αθήνας ή στις γειτονιές; Η θέση η δική σου, και των συντρόφων και συντροφισσών της Εργατικής Σύσκεψης ποια ήταν;

Η θέση ήταν η εξής, εξαρχής: *ό,τι κάνουμε, όπου και να το κάνουμε, να έχει αποφασιστικό χαρακτήρα.* Δηλαδή είτε πάμε στο κέντρο, είτε πάμε στην περιφέρεια, να σταματήσει πια το απλό μοίρασμα χαρτιών και οι απλές εξορμήσεις, αλλά να προχωρήσουμε σε κάτι που θα επηρέαζε τους εργοδότες. Δηλαδή ακόμα και όταν αποφασιζόταν δράσεις στην περιφέρεια, -πράγμα που έγινε και μάλιστα υπερβήκανε και τις δυνάμεις τους οι συνελεύσεις και οι συλλογικότητες γειτονιάς-, πήραν το χαρακτήρα αποκλεισμών και αυτό έγινε με πολλή μεγάλη επιτυχία. Και αυτό έστειλε ένα μήνυμα παντού. Η επιλογή του κέντρου, της Ερμού, έχει να κάνει με τα καθαρά πολιτικά χαρακτηριστικά που έχει αυτή η σύγκρουση από μόνη της, γιατί είναι και μια από τις λίγες συγκρούσεις που εξελίσσεται, δεν είναι δηλαδή μια πάλη ενάντια σε ένα επιμέρους εργοδότη, αλλά είναι πάλη ενάντια σε μια πολιτική που θέλει να διαλύσει τους εργαζόμενους στο εμπόριο συνολικά. Πρόκειται για μια κυβερνητική απόφαση και υπό του βάρους αυτού του σκεπτικού, το θέμα του κέντρου είχε μια πολύ σοβαρή πολιτική βαρύτητα, ως το σημείο που γίνεται όλο αυτό το πανηγύρι και εκφράζει την Ελλάδα της ανάκαμψης και της υπέρβασης της κρίσης, το οποίο πίσω από όλα, προσπαθούν να περάσουν στο επικοινωνιακό κομμάτι. Αποδείχτηκε ότι όπου η παρέμβαση στην περιφέρεια είχε αυτά τα χαρακτηριστικά, ήταν και αποτελεσματική και ελπιδοφόρα και συσπείρωσε δυνάμεις και έχει μέλλον.

Την Κυριακή 13 Απρίλη, δεύτερη Κυριακή του ανοίγματος και πρώτη που οργάνωσε παρέμβαση το Συντονιστικό, η ομοσπονδία των εμποροϋπαλλήλων που ελέγχεται από το Βασιλόπουλο του ΣΥΡΙΖΑ κήρυξε απεργία. Πέστε μας λίγο τι έγινε από το συντονιστικό (π.χ. υπήρξε συνέπεια με το σύνθημα: Όχι άλλο βήμα πίσω, που πρότασσε;).

Υπάρχει μια ανακοίνωση της Εργατικής Σύσκεψης δύο μέρες μετά τα γνωστά γεγονότα στην Ερμού, τον αποκλεισμό των μαγαζιών, την επίθεση της αστυνομίας και την απόκρουση της από τους διαδηλωτές, που περικλείει ακριβώς το σκεπτικό μας. Το **Όχι άλλο βήμα πίσω**

εμείς θεωρήσαμε ότι έπρεπε να εκφραστεί και την ημέρα της απεργίας: αυτό πάει να πει απεργιακές φρουρές και αποκλεισμός μαγαζιών της Ερμού μέχρι μια συγκεκριμένη ώρα που είχαμε αποφασίσει, ό,τι κι αν αυτό σήμαινε. Το ότι αυτό τροφοδότησε την επίθεση της αστυνομίας ακόμα κι αυτό το περιμέναμε και γι' αυτό είχαμε πάρει τα ελάχιστα μέτρα που απαιτούνται για να την αντιμετωπίσουμε, όχι κατανάγκην την επίθεση, αλλά σίγουρα τις συνέπειες της. Ότι δηλαδή δεν πρόκειται να φύγουμε άτακτα κυνηγημένοι. Κι αυτό νομίζω το καταλάβανε και οι εργαζόμενοι ή τουλάχιστον κομμάτι τους. Το ότι μια απλή απεργία σαν αυτή τροφοδότησε την παρέμβαση της αστυνομίας και μάλιστα με την απίστευτη αιτιολογία ότι "έχουν καταγγελίες από εργοδότες", άρα πρέπει να φύγετε, δηλαδή ότι μια μέρα κηρυγμένης απεργίας οι εργοδότες διαμαρτύρονται και αφού διαμαρτύρονται οι εργοδότες, η αστυνομία πρέπει να επέμβει, τώρα που έχει ακουστεί αυτό, είναι ένα θέμα. Αυτό επιβεβαιώνει ότι πρόκειται για ένα πολιτικό ζήτημα το οποίο έχει να κάνει με κεντρικές πολιτικές στρατηγικές, που αφορούν γενικότερα το εργασιακό μοντέλο που πάει να επιβληθεί εδώ. Και γι' αυτό προσπαθήσαμε να υλοποιήσουμε αυτό που είχαμε αποφασίσει από πριν, ότι δηλαδή θα κάτσουμε στην Ερμού από τις 11 μέχρι τις 2, αν θυμάμαι καλά, χωρίς να κάνουμε παζάρια, να παίζουμε "άντε να φύγουμε ένα τέταρτο πιο νωρίς" κλπ. Αυτό που γράφουμε (και) στο κείμενο είναι ότι η σύγκρουση με την αστυνομία δεν είναι αυτοσκοπός, ούτε πήγε κανένας εκεί για να εκτονωθεί. Ήταν μαζεμένα κομμάτια εργαζομένων της Ερμού, τα οποία μας παρακαλούσαν να μείνουμε εκεί. Η αποφασιστικότητα μας τροφοδοτήθηκε από αυτή την στάση των εργαζομένων. Αν οι εμποροϋπάλληλοι μας βρίζανε και μας λέγανε "σηκωθείτε φύγετε" κλπ δεν θα υπήρχε ούτε η ίδια ψυχολογική διάθεση να παραμείνουμε, να αντιπαρατεθούμε και να μείνουμε πιστοί μέχρι το τέλος σε ό,τι είχαμε αποφασίσει.

Τι κινήσεις έγιναν από την ομοσπονδία και τι από το κλαδικό σωματείο των εμποροϋπαλλήλων που ελέγχεται από το ΠΑΜΕ; Θέλω με την ευκαιρία αυτή να κρίνεις την γενικότερη στάση Ομοσπονδίας και ΠΑΜΕ καθόλη τη διάρκεια των κινητοποιήσεων, όχι απλώς όμως σε ιδεολογική βάση ("εντάξει είναι ρεφορμιστές τους ξέρουμε"), αλλά και σε μια βάση πρακτική: εκπροσωπούν κομμάτια εργαζομένων του εμπορίου ή είναι απλώς σφραγίδες,

άρα δεν έχουν ούτε τη θέληση, ούτε τη δύναμη για αγώνα;

Η ομοσπονδία με βάση αυτό που εκφράζει, χωρίς άμεση επαφή με κομμάτια των εργαζομένων, εκπροσωπώντας κυρίως σωματεία, είτε κάποια κλαδικά, είτε κάποια επιχειρησιακά, πήρε απόφαση για απεργία, η οποία ανακοινώθηκε λίγες μέρες πριν την ημέρα της απεργίας. Αυτή είναι μια πάγια τακτική της. Εμείς όμως δεν περιμέναμε κάτι διαφορετικό, δηλαδή μια προεργασία στους χώρους δουλειάς που θα προετοίμαζε τον κόσμο του εμπορίου να αντιδράσει, εμάς μας έφτανε μέχρι εκεί. Ξέραμε ότι τη δουλειά και την επαφή με τον κόσμο πρέπει να την κάνουμε εμείς μαζί με τους εργαζόμενους του εμπορίου. Εκμεταλλευθήκαμε την απόφαση για απεργία, ώστε να μπορούν όποιοι τουλάχιστον εργαζόμενοι θέλανε να συμμετέχουν, πράγμα που υπό άλλες συνθήκες θα ήταν πιο δύσκολο. Βέβαια στην πορεία αποδείχτηκε ότι μερικά πράγματα, σε αυτά τα κομμάτια των εργαζόμενων που δεν έχουν πείρα αλλά έχουν ένα αυθορμητισμό λόγω και της ηλικίας τους, πιθανόν να μην παίζουν και τόσο μεγάλη σημασία, όπως η κήρυξη μιας απεργίας. Τώρα το κλαδικό (του ΠΑΜΕ) φυσικά και εκπροσωπεί εμποροϋπαλλήλους, η επιλογή όμως του διαχωρισμού με όλες τις δυνάμεις που παλεύουν στο εμπόριο, δεν οδηγεί πουθενά αλλού παρά μόνο στη δαιμονοποίηση οποιοδήποτε άλλου κινείται. Γι' αυτό μετά την επίθεση της αστυνομίας εκείνη την Κυριακή βγήκε μια ανακοίνωση, μάλλον πολύ γρήγορα, η οποία μέσα στο μπέρδεμα της, έλεγε ότι ο κόσμος που έκανε τους αποκλεισμούς στην Ερμού ήταν προβοκάτορας και δεν έχει καμιά σχέση με το εμπόριο.

Ωπ, τώρα βάζεις πολλά ζητήματα. Καταρχήν για την Κυριακή που συζητάμε η Ομοσπονδία κατέβασε 50 άτομα στην Ερμού, ενώ στην κινητοποίηση του Συντονιστικού συμμετείχαν 500 άνθρωποι, όποια κι αν ήταν η σύνθεση αυτού του κόσμου. Δεν δείχνει αυτό πράγματα για το τι εκπροσωπεί η Ομοσπονδία;

Η ομοσπονδία έχει μέλη της σωματεία, δεν έχει δικά της μέλη, έχει μέλη της τα σωματεία. Τα σωματεία που εκπροσωπεί αν την υπακούσανε και συμμετείχαν, ή αν μείνανε στο χώρο της δουλειάς τους, αυτό είναι ένα πράγμα που δεν το γνωρίζω καν. Το πόσα άτομα είχε ή δεν είχε μερικές φορές δεν παίζει σημασία. Σημασία έχει το τι δουλειά έχεις κάνει πριν σαν θεσμικό όργανο μέσα στον κόσμο.

Η συμμετοχή του κόσμου όμως είναι μια αντανάκλαση της δουλειάς αυτής.

Είναι μια αντανάκλαση της δουλειάς που έχει κάνει τόσα χρόνια. Είναι μια επιλογή συνειδητή και μια συγκεκριμένη πολιτική αντίληψη, ο τρόπος δουλειάς της Ομοσπονδίας να είναι μόνο διαπραγματεύσεις με το κράτος και τους εργοδότες και κινήσεις κορυφής που στηρίζονται είτε σε κομματικούς μηχανισμούς, είτε σε αμοιβαίες υποχωρήσεις χωρίς συμμετοχή των εργαζομένων και της κινητοποίησης τους. Κεντρικό ρόλο μπορεί να παίξεις με διάφορους τρόπους: τηλεοράσεις κλπ. Αλλά να παίζεις ρόλο μέσα στην μάζα των εργαζομένων του εμπορίου, αυτό είναι προφανές ότι δεν το κάνει και δεν μπορεί να το κάνει η ομοσπονδία, για λόγους που δεν είναι της παρούσης.

[...]

Ας δούμε τώρα και την άλλη πλευρά. Κατέβηκε κόσμος να ψωνίσει εκείνη την Κυριακή; Τελικά γιατί κατεβαίνει ο κόσμος να ψωνίσει τις Κυριακές; Είναι όλοι αφεντικά και μικροαστοί αυτοί που κατεβαίνουν; Σε ποιο επίπεδο πρέπει να γίνει προσπάθεια να αλλάξει στάση ένα τουλάχιστον μέρος αυτού του κόσμου; Γιατί, διάολε, πρέπει να αλλάξει στάση αυτός ο κόσμος. Γνωρίζω για παράδειγμα ένα σύνθημα του συντονιστικού: Αν ψωνίζεις Κυριακές / ετοιμάσου να δουλέψεις Κυριακές.

Πολύς κόσμος κατέβηκε. Εξάλλου η κυβέρνηση προτού εφαρμόσει το μέτρο δεν πήγε απροετοίμαστη. Ήδη είχε κάνει κάποιες κινήσεις όπου είχε τσεκάρει την κίνηση στην αγορά, όπου ήταν όντως ενθαρρυντική για τους εργοδότες, όχι από άποψη κερδών, ούτε από άποψη εισπράξεων, αλλά από άποψης κίνησης. Είπα και πριν ότι ο καταναλωτής είναι ένα διαταξικό πράγμα που δεν έχει ενιαία χαρακτηριστικά και μόνο υποθέσεις μπορείς να κάνεις για τις συμπεριφορές του. Μια από τις πρώτες ερωτήσεις που μου έκανες είναι γιατί ανοίγουν τα μαγαζιά τις Κυριακές, και δεν σου είπα επιπλέον μια αιτία. Αυτή είναι ότι οι εργοδότες θέλουν ακόμα και την Κυριακή να τους τα ακουμπάς, να τους δίνεις πίσω τα ελά-

χιστα λεφτά του μισθού της βδομάδας. Αυτό το πράγμα έχει επίσης μια επιθετική πλευρά του κεφαλαίου: "σε όλη σου τη ζωή, το χρήμα θα ξεκινάει και θα γυρίζει σε μένα". Γι' αυτό και τα φαινόμενα των τελευταίων χρόνων με πάρα πολλά πολιτιστικά γεγονότα να συστεγάζονται και να συγχρηματοδοτούνται από μεγάλες εταιρίες. Τα mall κλπ είναι ενιαίοι χώροι που η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου ταυτίζεται με την κατανάλωση και το εμπόριο, δηλαδή να ξανά-ακουμπάμε στα ταμεία τους ό,τι έχει πάρει ο κόσμος.

Υπάρχει και μια δεύτερη πλευρά. Σε συνθήκες ανέχειας και έντονης καταπίεσης μεγάλων μαζών της κοινωνίας, ακόμα και η κατανάλωση ελάχιστων, ασήμαντων ποσών, δημιουργεί στον άνθρωπο μια ψυχολογία ότι "παίρνω μια ανάσα". Για παράδειγμα τα Jumbo θεριέψανε πουλώντας ευτελή πράγματα, και το 80% των αρχικών πελατών τους ήταν μετανάστες. Ακόμα και ο μετανάστης είχε ανάγκη για να νιώσει καλύτερα μέσα σ' αυτές τις ασφυκτικές συνθήκες δουλειάς, εργασίας, κατοικίας, έλλειψης ελεύθερου χρόνου, ότι αγοράζει κάτι που κάνει έστω 60 λεπτά. Αυτή είναι μια μαζική ψυχολογία που προσπαθεί να περάσει στον κόσμο, που έχει άμεση σχέση με την κατάσταση της ανέχειας που ζει η μεγάλη μάζα του κόσμου. Βέβαια αυτοί που κατεβαίνουν στην Ερμού δεν ξέρουμε αν είναι αυτή η μάζα, μάλλον δεν είναι, αλλά η ψυχολογία είναι ενιαία. Και να μην υποτιμήσουμε βέβαια ότι αυτή η προσπάθεια του ανοίγματος πριμοδοτήθηκε με πάρα πολλούς τρόπους, με πρώτο και καλύτερο το τραπεζικό κεφάλαιο, όπως η Alfa Bank, που μοίραζε μπόνους τις Κυριακές, όπως και άλλα πολυκαταστήματα που κάνανε προσφορές σε πολλά προϊόντα μόνο για την Κυριακή και συνεχίζουν να το κάνουν.

Εντάξει είναι ένα κίνητρο, για κάποιον που δεν την βγάζει με τίποτα, να θέλει να πάρει ένα καναπέ για παράδειγμα και να του λέει το πολυκατάστημα, την Κυριακή θα χεις έκπτωση ξέρω γω 15%...

Ποιο καναπέ; Εδώ μιλάμε για προσφορές στα κοτόπουλα....

Λέω ότι εκεί πέρα δεν μπορείς να βάζεις ένα ηθικό ζήτημα, του στυλ "είναι κακό αυτό που κάνεις". Ωστόσο το σύνθημα Αν ψωνίζεις Κυριακές / ετοιμάσου να δουλέψεις Κυριακές, δεν προσπαθεί να βάλει ταξικά το ζήτημα; Δεν απευθύνεται στα αφεντικά, δεν απευθύνεται γενικά στους καταναλωτές.

Το σύνθημα αυτό βάζει στο κέντρο ακριβώς την ταξική πλευρά του καταναλωτικού κοινού και είναι από τα πιο εύστοχα συνθήματα. Ήδη αυτοί που νιώθουνε στα αλήθεια την ανάσα να τους πλησιάζει από αυτή την εξέλιξη (της δουλειάς την Κυριακή) είναι οι τραπεζοϋπάλληλοι. Σε μια ενδεχόμενη γενίκευση του μέτρου της δουλειάς την Κυριακή, οι επόμενοι που θα μπουν στο στόχο θα είναι οι τραπεζοϋπάλληλοι και για αντικειμενικούς λόγους: επειδή θα λένε οι έμποροι π.χ. οτι δεν μπορούμε να κάνουμε είσπραξη 30000 ευρώ και να τα παίρνουμε στο σπίτι μας... Πρέπει να υπάρχει μια τράπεζα για να μπορούν να τα καταθέτουν... Δευτερογενώς, η γενίκευση του μέτρου θα έχει άμεση επίπτωση σε κομμάτι της βιομηχανίας τροφίμων. Δεν μπορεί τα super market, που θα είναι ανοιχτά πλέον μόνιμα, να έχουν ντομάτα της Πέμπτης. Θα πρέπει να έχουν ντομάτα και μια σειρά ειδών που θα τα έχουν προμηθευτεί πρόσφατα. Το ίδιο μπορεί να συμβεί και για άλλους κλάδους. Άρα ο κόσμος που καταναλώνει τώρα, αν το περιμένει αυτό, είναι μια άλλη συζήτηση. Δηλαδή μπορεί να το περιμένει και να συνεχίζει να ψωνίζει τις Κυριακές. Παρόλα αυτά υπάρχουν αρκετές θετικές περιπτώσεις καταναλωτών που πραγματικά παίρνοντας την προκήρυξη κάνανε μεταβολή και βγήκανε από τα μαγαζιά. Κι αυτό είναι ελπιδοφόρο, έστω και στο μικρό κομμάτι που μπορούμε να παρέμβουμε. Η μη-εμπλοκή οργανωμένων σωματείων π.χ. εκπαιδευτικών προς τα μέλη τους, προς αυτή την κατεύθυνση, έστω και ελάχιστα, μεγαλώνει το πρόβλημα. Αν υπήρχε μια πιο μαζική συμμετοχή, έστω και προπαγανδιστικά από μια σειρά κλάδους, Ομοσπονδίες, θα είχε άμεσες επιδράσεις στο να μην μπορεί τουλάχιστον η κυβέρνηση να εκμεταλλεύεται σε μεγάλο βαθμό την τάση του κόσμου να πάει να ψωνίζει τις Κυριακές.

Συναντήσαμε και ένα επιθετικό κομμάτι καταναλωτών με επιχειρηματολογία "Όλοι δουλεύουν Κυριακές, γιατί να μην δουλεύουν και οι εμποροϋπάλληλοι;", ότι "Όλη η Ευρώπη είναι ανοιχτά, γιατί όχι και εμείς;", που πραγματικά δεν λογάριαζε τίποτα. Πιθανότερα είναι κομμάτι που πειράχτηκε λίγο από την κρίση και πιθανόν δεν έχει δουλέψει ποτέ Σαββατοκύριακο.

Αποκορύφωμα αυτής της στάσης, ήταν του κ. Τζήμερου, ο οποίος ανακοίνωσε ότι θα μπει επικεφαλής κόσμου στα μαγαζιά εν μέσω αποκλεισμών δικών μας. Και αφού ήρθε και κατάφερε και μπήκε σε ένα μαγαζί συνοδευόμενος από δύο διμοιρίες ΜΑΤ, είχαμε μια δεύτερη μικροεπέμβαση της αστυνομίας για να καταφέρει να βγει έξω. Να τον ενημερώσουμε βέβαια ότι μόλις βγήκε, το μαγαζί έκλεισε αμέσως. Μας έκανε καλό δηλαδή...

Πώς συνεχίστηκε το συντονιστικό; Τι στόχους έβαλε δηλαδή; Νομίζω ότι σύντομα συνειδητοποιήθηκε από πολύ κόσμο του συντονιστικού ότι την κατάσταση πρέπει να την πάρουν στα χέρια τους οι εμποροϋπάλληλοι, αλλιώς τα πράγματα θα είναι απλώς μια έκλαμψη που θα σβήσει. Τι προσπάθειες έγιναν σε αυτή την κατεύθυνση;

Ο αγώνας για τις Κυριακές έδωσε τρία καινούργια πράγματα. Ένα ότι μετά από πολύ καιρό καταφέραμε

και επικοινωνήσαμε με τους εργαζόμενους, και μιλάω για ουσιαστική επικοινωνία. Εμφανίζονται και τα πρώτα αποτελέσματα από εργαζόμενους στο εμπόριο που αρχίζουν και συντονίζονται. Το δεύτερο είναι ότι συστάθηκε μέσα από αυτή τη διαδικασία και με επιμονή η ομάδα εργαζομένων στο εμπόριο, φτιάχνοντας μια δική τους αυτοτελή προσπάθεια, η οποία καταρχήν είχε σκοπό αν μη τι άλλο οι ίδιοι οι εργαζόμενοι στο εμπόριο να αλληλοενημερωθούν και να πάρουν την κατάσταση στα χέρια τους. Και το τρίτο στοιχείο είναι αυτό που ζήσαμε, νομίζω την πρώτη Κυριακή του Αυγούστου, όπου ενώ δεν υπήρχε κηρυγμένη απεργία άρα δεν υπήρχε επίσημη κάλυψη από την Ομοσπονδία, μεγάλο κομμάτι εργαζομένων εγκατέλειπε το μαγαζί που ήταν αποκλεισμένο και πολλές φορές έμενε και μαζί μας, στους αποκλεισμούς διπλανών μαγαζιών.

Μετά από αυτή την Κυριακή, η επόμενη του ανοίγματος των μαγαζιών ήταν στις 13 Μαΐου, όπου τότε επιλέχτηκε σωστά να δοθεί η μάχη στην περιφέρεια. Να γίνουν μια σειρά αποκλεισμοί με τα ίδια χαρακτηριστικά που έγιναν στο κέντρο της Αθήνας στις γειτονιές και σε μικρή κλίμακα σε βιβλιοπωλεία του κέντρου κι όχι στην Ερμού. Από τις 13 Απριλίου όμως σηματοδοτήθηκε αυτό που λέγαμε πριν, η έναρξη της επικοινωνίας με τους εργαζόμενους στο εμπόριο, που αν μη τι άλλο συνειδητοποιήσανε ότι η μάχη που δίνεται, δίνεται με όρους αποφασιστικότητας και με κάθε τρόπο που μπορεί να δοθεί. Η επικοινωνία συνεχίστηκε, μεγάλωσε, σε καμία περίπτωση όμως δεν έχει εκφραστεί σε οργάνωση και ανάληψη από τους ίδιους τους εμποροϋπάλληλους της κατάστασης στα χέρια τους. Αυτό βέβαια δεν οφείλεται μόνο σε αυτούς, αλλά και σε μια σειρά αδυναμίες που έχει και το κομμάτι του συντονιστικού και της ομάδας των εργαζομένων στο εμπόριο, που έχει να κάνει με τον τρόπο οργάνωσης αυτού του κόσμου. Οπότε πρέπει να περπατήσουνε βήμα-βήμα σε αυτό το δρόμο της οργάνωσης μέσα στους χώρους δουλειάς.

Ωραία ας το πάρουμε αλλιώς. Μετά τις πρώτες 2-3 Κυριακές γίνεται ένα κάλεσμα σε εργαζόμενους της Ερμού για συζήτηση, το οποίο τις δύο πρώτες φορές αποτυγχάνει, σωστά; Μετά τι γίνεται;

Ναι, τις 2-3 πρώτες φορές. Μετά αναγνωρίζοντας τις δυσκολίες της σημερινής κατάστασης μαζεύεται κάποιος κόσμος που δεν γνωριζόταν καν μεταξύ του, ότι δηλαδή δουλεύει στα ίδια μαγαζιά. Εν τω μεταξύ βγαίνει η απόφαση για τις 52 Κυριακές, όπου πια οι αποκλεισμοί είναι δεδομένοι με αυτά τα χαρακτηριστικά που είχαμε πει και πριν. Υπήρξε Κυριακή, μετά από ένταση, που ήρθαν πάνω από 20 εργαζόμενοι από το εμπόριο, που γνωρίστηκαν και συζήτησαν μεταξύ τους. Η συνέχιση των αποκλεισμών κάθε Κυριακή ιδιαίτερα την περίοδο του Αυγούστου με πολύ μικρό κομμάτι του Συντονιστικού, λόγω διακοπών, παρόλη τη δυσκολία που είχε και το λίγο του κόσμου, επέδρασε καθοριστικά στο να καταλάβουν οι εργαζόμενοι στο εμπόριο, ότι ο κόσμος του Συντονιστικού, ακόμα και στις πιο δύσκολες στιγμές στέκεται δίπλα του και προσπαθεί να προωθήσει την πάλη αυτή.

[...]

Τελικά ευοδώθηκαν οι προσπάθειες σύνδεσης και επικοινωνίας με αυτό τον κόσμο; Έχουν δημιουργηθεί σχέσεις, κοινωνικές συμμαχίες, νέες διαδικασίες. Μου είπες και πριν για την ομάδα εργαζομένων στο εμπόριο.

Έχει δημιουργηθεί μέσα από όλη αυτή τη διαδικασία που περιγράψαμε πριν, ένα δίκτυο επικοινωνίας με ένα κομμάτι εργαζομένων της Ερμού, το οποίο παρακολουθεί περιστασιακά τις μαζώξεις της «ομάδας εργαζομένων στο εμπόριο» και το οποίο μπροστά στην καινούργια ευθύνη που αναλαμβάνουμε όλοι, πλέον συζητάμε με καινούργιο κόσμο, το σοβαρότερο ζήτημα είναι που θα οδηγηθεί αυτός ο κόσμος ώστε να οργανώσει τις αντιστάσεις του, σήμερα για την Κυριακή, αύριο για τα σοβαρά ζητήματα που τον απασχολούν.

Στις αρχές του περασμένου Σεπτέμβρη μια απόφαση του ΣΤΕ αναστέλλει προσωρινά το κυριακάτικο άνοιγμα των μαγαζιών. Πώς κρίνεις αυτή την απόφαση;

Η αντιπαράθεση των γραμμών που περιγράψαμε στην αρχή, των δύο τάσεων του κεφαλαίου, εκφράστηκε και στην απόφαση του ΣΤΕ, προσωρινή πάντα, μην το ξεχνάμε. Πέρα από την ουσία των κινητοποιήσεων που θεωρούμε ότι έπαιξαν ρόλο, ως αυτό καθ' αυτό γεγονός, το κομμάτι της αστικής τάξης που ασχολείται με αυτό το θέμα, πήρε πιθανόν πολύ σοβαρά υπόψιν του και τις κινητοποιήσεις, αλλά και το ότι, μετά από πάρα πολύ καιρό, αυτές οι κινητοποιήσεις δημιουργούσαν αναταραχές μέσα στα ίδια τα μαγαζιά, για πρώτη φορά στον ιδιωτικό τομέα. Εκεί δηλαδή που είχανε ελάχιστες αντιδράσεις στους χώρους δουλειάς, ξαφνικά με αφορμή ένα θέμα φάνηκε ότι δημιουργείται μια αναταραχή, ειδικά σε κομμάτια της αγοράς που δουλεύει εύρυθμα σχετικά, αυτό είναι κάτι που δεν επιθυμεί με κανένα τρόπο. Είναι μια προσωρινή ανάπαυλα για τους εμποροϋπάλληλους, σταματώντας το εξοντωτικό της κάθε Κυριακής. Πίσω βέβαια από κάθε τέτοια απόφαση, επειδή ξέρουμε τι είναι το ΣΤΕ και τι αποφάσεις έχει πάρει και δεν έχουμε καμία αυταπάτη για το περιεχόμενο των αποφάσεων του (δικαίωση μνημονίων, επικύρωση κλεισίματος ΕΡΤ κλπ), εκφράζονται ισορροπίες που είναι εκείνη τη στιγμή ωφέλιμες για το κράτος.

Το αν θα την αξιοποιήσεις βέβαια την απόφαση είναι δικό σου θέμα. Γιατί η κατάργηση των 52 Κυριακών δημιουργεί εφησυχασμό στο θέμα των 7 Κυριακών, που θα το βρούμε μπροστά μας, το οποίο δεν αφορά μόνο τους εργαζόμενους κάποιων περιοχών, αλλά το σύνολο των εργαζομένων σε όλη την Ελλάδα. Το αν εσύ θα μπορείς να εκμεταλλευθείς, αυτή την περίοδο της ανάπαυλας, να δώσεις στόχο και προοπτική και να οργανώσεις και την πάλη, οργανώνοντας τον κόσμο, αυτό δεν αφορά μόνο τους εργαζόμενους, αλλά αφορά εσένα. Κι αυτό είναι ένα ζήτημα που είναι μπροστά μας. Άρα η συνέχιση της πάλης -αν γίνει οριστική η απόφαση του ΣΤΕ για τις 52 Κυριακές-, ενάντια στο άνοιγμα για 7 Κυριακές, χω-

ΟΥΤΕ 52, ΟΥΤΕ ΚΙ 7
ΠΟΤΕ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΑ ΜΑΓΑΖΙΑ ΑΝΟΙΧΤΑ

>> συναδέλφισσες και συνάδελφοι από τον κλάδο του εμπορίου
εργαζόμενοι κι εργαζόμενες από κάθε χώρο δουλειάς,
άνεργοι κι άνεργες και όλος ο κόσμος του αγώνα

Να μη λείψει καμία και κανένας από τη

ΔΙΑΔΗΛΩΣΗ

ενάντια στον εργασιακό μεσαίωνα και
την κατάργηση της Κυριακάτικης αργίας

ΤΕΤΑΡΤΗ 22 ΟΚΤΩΒΡΗ
συγκέντρωση:
6μμ Χαυτεία
(Σταδίου & Αιόλου)

Κυριακή 2/11 ΑΠΕΡΓΙΑ στον κλάδο του εμπορίου

Η ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΑΡΓΙΑ ΜΕ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΤΑΚΤΗΘΗΚΕ
ΚΑΙ ΜΕ ΑΓΩΝΕΣ ΘΑ ΤΗΝ ΚΡΑΤΗΣΟΥΜΕ

*Συντονιστικό δράσης ενάντια στην κατάργηση
της Κυριακάτικης αργίας και τα "απελευθερωμένα" ωράρια*

ο αγώνας ενάντια στην κατάργηση της Κυριακάτικης αργίας συνεχίζεται...

ΟΥΤΕ 52, ΟΥΤΕ ΚΙ 7
ΠΟΤΕ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΤΑ ΜΑΓΑΖΙΑ ΑΝΟΙΧΤΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΝΟΕΜΒΡΗ

ΑΠΕΡΓΙΑ
στον κλάδο του εμπορίου

απεργιακή συγκέντρωση: 11πμ, Ερμού & Κορνάρου

ΟΧΙ ΑΛΛΟ ΒΗΜΑ ΠΙΣΩ ΣΤΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ!

ΔΕΝ ΔΟΥΛΕΥΟΥΜΕ - ΔΕΝ ΨΩΝΙΖΟΥΜΕ
ΤΙΣ ΚΥΡΙΑΚΕΣ

*Συντονιστικό δράσης ενάντια στην κατάργηση
της Κυριακάτικης αργίας και τα "απελευθερωμένα" ωράρια*

ρίς να χουμε δίπλα μας αυτή τη φορά τους μικροεμπόρους, που εναντιωθήκανε στις 52 αλλά όχι φυσικά στις 7, είναι μπροστά μας. Να εκμεταλλευθούμε την ανάπαυλα αυτή και να ρίξουμε όλες τις δυνάμεις μας στο να οργανωθεί ο κόσμος μέσα στους χώρους δουλειάς.

Άρα εσύ πιστεύεις κατά βάση ότι οι κινητοποιήσεις προκαλέσανε αυτή την απόφαση του ΣΤΕ, και δευτερευόντως οι σχέσεις του μικρού εμπορικού κεφαλαίου, ή κυρίως η σύγκρουση που υπάρχει στα συμφέροντα μεταξύ μικρού και μεγάλου εμπορικού κεφαλαίου και δευτερευόντως οι κινητοποιήσεις μας; Έχει και μια σημασία αυτή η διάκριση.

Αυτό δεν θα το μάθει ποτέ κανένας, ούτε θα μπορέσει να δώσει απόλυτη απάντηση. Πιστεύω ότι η πλάστιγγα έγειρε προς την αναστολή του μέτρου για να πρεμήσει λίγο η κατάσταση μέσα στα μαγαζιά. Άρα οι κινητοποιήσεις με την αποφασιστικότητα και τη συνέχεια τους (δεν ήταν πυροτέχνημα), παίξαν σοβαρό ρόλο σ' αυτή την απόφαση. Από την άλλη, το σίγουρο είναι ότι μπορείς να κάνεις μεγάλες κινητοποιήσεις εκτός τόπου και χρόνου, ή με χαρακτηριστικά που δεν ταρακουνάνε κομμάτια των εργοδοτών που εμπλέκονται, και υπάρχει περίπτωση σε μια δεδομένη περίοδο, ο τρόπος της παρέμβασης σου να δημιουργεί ερωτηματικά στα κομμάτια της αστικής τάξης που εμπλέκονται, πέρα από τις εσωτερικές τους αντιθέσεις, μέχρι πόσο πρέπει να το τραβήξουνε. Αυτό μπορεί να ενσαρκωθεί σε μια απόφαση. Έχω το αντίστοιχο παράδειγμα της ΕΡΤ, που ήταν μεγάλος αγώνας, αλλά και τα χαρακτηριστικά του και ο τρόπος πάλης εξασφάλιζαν από την αρχή για την αστική τάξη, ότι την μάχη θα την κερδίσει. Γι αυτό βγήκε και εκείνη η περίφημη απόφαση του ΣΤΕ. Εργαζόμενοι απομονωμένοι, μέσα σε ένα χώρο κλεισμένοι, οι οποίοι ξεπέρασαν τις αντοχές τους, και η κυβέρνηση το εκμεταλλεύθηκε αυτό, αφού δεν της δημιουργήσανε κανένα γενικότερο πρόβλημα.

Πώς συνεχίζετε σαν συντονιστικό από εδώ και πέρα; Έγινε μια πορεία προχτές. Όπου να 'ναι θα εκδικαστεί η οριστική απόφαση του ΣΤΕ, τι βλέπεις να γίνεται στην απεργία της 2ας Νοέμβρη;

Τώρα ή στο μέλλον κι όποια κι αν είναι η απόφαση του ΣΤΕ και μέχρι να καθαρογραφεί, πράγμα που λένε ότι πάει για αρχές Γενάρη, θεωρώ ότι είναι η ώρα να μιλήσουν οι ίδιοι οι εμποροϋπάλληλοι μέσα από τα μαγαζιά που δουλεύουν με κάθε τρόπο: είτε με κανονική απεργία, είτε με σαμποτάζ, δηλαδή με δημιουργία δυσκολιών στη λειτουργία των μαγαζιών, *ξέρουν αυτοί τους τρόπους*, είτε με στήσιμο οργανώσεων μέσα στους χώρους δουλειάς για να αποφασίζουν αυτοί για το θέμα των Κυριακών. Σοβαρό κομμάτι θα παίξουν τα επιχειρησιακά σωματεία που ήδη υπάρχουν σε μαγαζιά, π.χ. Praktiker, Makro κλπ και η αποφασιστικότητά τους. Μεγάλο κομμάτι μετατοπίζεται πλέον από το Συντονιστικό στους εμποροϋπάλληλους.

Τι είναι (και τι θέλουν) οι εργατικές μαρτυρίες

με αφορμή την έκδοση ο «Αμερικανός Εργάτης» του Paul Romano

*

Μια απο τις πολιτικες δραστηριοτητες της ΣΚΥΑ είναι η ανάλυση εμπειριών. Όχι εμπειριών γενικά, αλλά εμπειριών που προέρχονται από αγώνες σε εργασιακούς (και όχι μόνο) χώρους στους οποίους παρεμβαίνουμε[1]. Πρόσφατα, εκδώσαμε το βιβλίο του Πωλ Ρομάνο *Ο Αμερικανός Εργάτης, η ζωή στο εργοστάσιο* (1947), που αποτελεί μια μαρτυρία πάνω στην εργατική συνθήκη και στους αγώνες κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο στην αυτοκινητοβιομηχανία General Motors του Ντιτρόιτ[2]. Με την έκδοση αυτή θελήσαμε να κάνουμε κάτι διαφορετικό. Σκοπός μας αυτήν την φορά να προσεγγίσουμε τις εργασιακές εμπειρίες μέσα σε μια ιστορική προοπτική· να εντάξουμε τις εμπειρίες στις χρονικές συνέχειες και ασυνέχειες του ταξικού ανταγωνισμού· να εξετάσουμε συγκριτικά εμπειρίες από διαφορετικά κοινωνικά και πολιτισμικά πλαίσια, διαφορετικές παραδόσεις αγώνα.

Γιατί; Μήπως υπάρχει καμία σχέση ανάμεσα στην βιομηχανική εργασία των δυτικών μητροπόλεων της δεκαετίας του '50 ή του '60 με τις σημερινές εργασιακές συνθήκες στους τομείς των υπηρεσιών; Η «φορντική ρύθμιση» με την «απορρύθμιση της αγοράς εργασίας», την οξεία καπιταλιστική κρίση; Με την πραγματικότητα της μαζικής ανεργίας, της «μαύρης», απλήρωτης εργασίας, της επισφάλειας;

Η απάντηση είναι πως δεν έχει καμία σχέση αν σε αυτά αναζητούμε διδακτικές ιστορίες κλεισμένοι σε ένα «ηρωικό» παρελθόν, αλλά και πως έχει απόλυτη σχέση αν σε αυτά ψάχνουμε προοπτικές και δυνατότητες στο σήμερα. Και οι δύο όμως απαντήσεις θεωρούν ως δεδομένο και προϋποθέτουν πως οι εμπειρίες διαθέτουν κάποια δεδομένη πολιτική αξία από μόνες τους, πως είναι εμποτισμένες με ένα πολιτικό νόημα και σημασία καθ' αυτές.

Στην πραγματικότητα, οι εμπειρίες για εμάς δεν έχουν νόημα όσο περιορίζονται αποκλειστικά στην παράθεση υποκειμενικών βιωμάτων, όσο μένουν στο επίπεδο κατάθεσης κάποιων απόψεων, εκτιμήσεων ή ακόμα όσο αποτελούν απολογία ατομικών επιλογών. Όταν εξάλλου αναφερόμαστε σε εμπειρίες, και την πολιτική τους σημασία, αναφερόμαστε πρωτίστως σε εμπειρίες αγώνα και όχι απλώς σε βιώματα. Παρόλο που αυτές οι εμπειρίες αγώνα περιλαμβάνουν αδιαχώριστα όλα ή κάποια από τα παραπάνω (βιώματα, εκτιμήσεις, απόψεις, δικαιολόγηση επιλογών), ωστόσο αν μέναμε εκεί η αξία τους θα ήταν περισσότερο φιλολογική, παρά πολιτική. Από την άλλη πάλι πλευρά, εμπειρίες που κρίνουν, αναλύουν και παίρνουν θέση για έναν αγώνα με τρόπο διαχωρισμένο και εντελώς αποκομμένο από την υποκειμενική αλήθεια, στη βάση ανάδειξης της αντικειμενικής πραγματικότητας του συστήματος, των μηχανισμών, των συνθηκών («ώριμων» ή «ανώριμων»), της κυριαρχίας κτλ. παραμένουν εξίσου χωρίς νόημα με όσες περιορίζονται απλώς και μόνο στο βίωμα.

Αντίθετα, οι εμπειρίες για εμάς αφορούν πρωτίστως **τρόπους συλλογικής δράσης και πολιτικές συμπεριφορές** μέσα και ενάντια στις υπάρχουσες συνθήκες εκμετάλλευσης και καταπίεσης. Εκκινώντας από την δική μας δράση και όχι αυτή των άλλων, των μηχανισμών ή του συστήματος: όχι η ανάθεση ή η ηττοπάθεια γενικά, ούτε η καταγγελία της ανάθεσης ή της ηττοπάθειας, αλλά πώς τις αντιμετωπίζουμε και τις αντιπαλεύουμε ειδικά. Εμπειρίες, επομένως, που περιλαμβάνουν αξεχώριστα τόσο δεδομένα και αντικειμενικές καταστάσεις που δεν τις έχουμε επιλέξει, όσο όμως και υποκειμενικές διαστάσεις του πώς επιλέγουμε να πράττουμε. Και κάτι όμως παραπάνω από αυτά: έναν πολιτικό προσανατολισμό στο τι κάνουμε τώρα ή τι μπορούμε να κάνουμε μέσα σε αυτές τις δεδομένες συνθήκες. Αυτός δεν είναι παρά ένας τρόπος ώστε να θέτουμε στο επίκεντρο το ζήτημα των **αναγκών** μας τόσο ως εκμεταλλευόμενοι, όσο και ως μέρος της τάξης. Ανάλυση του νοήματος της δράσης στην θέση μιας κενού νοήματος θεωρητικολογίας, επικέντρωση στους τρόπους δράσης στην θέση ενός χωρίς νόημα ακτιβισμού.

Οι εμπειρίες εξάλλου δεν προκύπτουν με κάποιον φυσικό τρόπο σε κάποιον/α με την απλή συμμετοχή σε κάποιον αγώνα. Ούτε όμως και μέσα από την δράση ξεπηδά αυτόματα κανένα πολιτικό νόημα. Οι εμπειρίες και το πολιτικό τους νόημα για εμάς δεν προϋπάρχουν, αλλά δημιουργούνται. Δημιουργούνται μέσα από μια **διαδι-**

κασία συλλογικής επεξεργασίας που περιλαμβάνει την σύγκριση και σύγκρουση με διαφορετικές οπτικές, την κριτική εξέταση συμπεριφορών που αναπτύσσονται στους αγώνες, την οικειοποίηση άλλων μορφών δράσης, την αποτίμηση του τι συνέβη, αλλά και του τι μπορεί πραγματικά να γίνει.

Μέσα, επομένως, σε αυτήν την συλλογική διαδικασία επεξεργασίας οι εμπειρίες αποκτούν το πολιτικό τους νόημα και γίνονται εργαλείο πολιτικής δράσης. Ένα εργαλείο που αν διαθέτει μια σημασία για εμάς, είναι για την ειδική σχέση που διατηρεί μεταξύ γεγονότων και ανάλυσης, θεωρίας και πράξης. Απαντώντας στο τι να κάνουμε, με τι σκοπούς και με τι μέσα σε συγκεκριμένες καταστάσεις και συνθήκες. Όχι εκ των υστέρων (κρίνοντας κατόπιν και εκ του ασφαλούς), ούτε εκ των προτέρων (κρίνοντας από τα πριν και από τα έξω), αλλά μέσα στην δυναμική των καταστάσεων, με την αβεβαιότητα και τις παγίδες που αυτές περιλαμβάνουν, τα αδιέξοδα που ελλοχεύουν και τις προοπτικές όμως που μπορεί να ανοίγουν. Με αυτήν την έννοια, οι εμπειρίες δεν διαθέτουν άκριτα κάποιο (θετικό) πρόσημο. Όποια σημασία μπορεί να έχουν (όταν έχουν) είναι στη σχέση που διατηρούν με την δράση, στο βαθμό που μπορούν δυνητικά να αποτελέσουν εργαλείο αγώνα.

Σε αυτήν λοιπόν την συλλογική διαδικασία δημιουργίας εμπειριών που αναφέραμε αδιάσπαστο στοιχείο αποτελεί η δυνατότητα να τοποθετούμε αυτές τις εμπειρίες σε ένα ευρύτερο πλαίσιο πέρα από εκείνο των άμεσων αποτελεσμάτων της δράσης. Σε αυτό το σημείο αποκτούν αξία οι «μαρτυρίες» για εμάς και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο διατηρούμε τον **ιστορικό όρο** «εργατική μαρτυρία», παρόλο που πλέον αναφερόμαστε ευρύτερα σε αγωνιστικές εμπειρίες. Γιατί αν στη συλλογική αυτή διαδικασία δημιουργίας των εμπειριών είναι αναγκαίος ένας τρόπος σύγκρισης των οπτικών, αν καλούμαστε να κρίνουμε και να πάρουμε θέση όταν διαφορετικές λογικές συγκρούονται σε έναν αγώνα, τότε κάτι τέτοιο δεν μπορεί να γίνεται αγνοώντας τις αδυναμίες και τις δυνάμεις που ιστορικά έχουν διαμορφωθεί από την κίνηση του ταξικού ανταγωνισμού. Προφανώς, κάτι τέτοιο σημαίνει να μαθαίνουμε από τα λάθη, όχι μόνο τα δικά μας, αλλά και από αυτά που ταλάνισαν για παράδειγμα σε άλλες εποχές το εργατικό κίνημα· να οξύνουμε διαρκώς το πολιτικό μας κριτήριο· να αναζητούμε παραδείγματα πάλης που έχουν ιστορικά δοκιμαστεί στην πράξη. Αν και όλα αυτά είναι απαραίτητα, δεν αρκεί να μένουμε εδώ.

Οι προηγούμενες εμπειρίες ή μαρτυρίες δεν είναι απλώς διδακτικές ιστορίες του παρελθόντος, σωστό μείον το λάθος. Ούτε αρκεί να ψάχνουμε το νήμα που συνδέει τις διαφορετικές ιστορικές εμπειρίες αγώνα. Οι αγώνες εξάλλου δεν διεξάγονται ποτέ σύμφωνα με κάποιο τέλειο σχήμα ξεπατικωμένο από κάποιο βιβλίο. Στο βαθμό όμως που αυτοί αποτελούν μια στιγμή μέσα στην ιστορία των ίδιων των αγώνων, τότε η σύγκριση με τις παρελθούσες εμπειρίες για εμάς έχει μια επιπλέον σημασία πέρα από την ιστορική. Μια σημασία πρωτίστως πρακτικοπολιτική: μαθαίνοντας πώς να αγωνιζόμαστε χτίζουμε σταδιακά την στρατηγική μας στο σήμερα. Με ποιον τρόπο; Στοχεύοντας στην ολότητα των εμπειριών δηλαδή στο να αντλούμε από την κάθε επιμέρους εμπειρία αγώνα των εκμεταλλευόμενων και καταπιεζόμενων από τους πιο διαφορετικούς παραγωγικούς κλάδους, αλλά και τα πολλαπλά πεδία ανταγωνισμού, τις ευρύτερες πολιτικές σημασίες. Πολιτικές σημασίες δηλαδή που να είναι σε θέση να υπερβαίνουν τον κατακερματισμό, την μερικότητα των εμπειριών και την λήθη οικοδομώντας σταδιακά μια συλλογική προοπτική, σε αντίθεση με την αντίληψη κάποιου ιστορικού άλματος που οδηγεί στην απότομη έλευση κάποιας ουτοπίας (κομμουνισμός, αναρχία κ.ο.κ.). Υπάρχει, επομένως, μια πολιτική επιλογή στην ενασχόληση με τις εμπειρίες που αφορά την άρνηση των κάθε είδους βεβαιοτήτων ή των έτοιμων ιστορικών λύσεων.

Εξάλλου, οι μαρτυρίες αποτελούν μια ιδιάζουσα μορφή λόγου, πολλές φορές πειραματική και μακριά από τις καθιερωμένες μανιέρες γραφής, τις κυρίαρχες πολιτικές συμβάσεις. Πόσο μάλλον όταν τον λόγο παίρνουν εκμεταλλευόμενοι/ες που δεν συνηθίζουν να μιλούν δημόσια συχνά και που, κυρίως, δεν διαθέτουν την συμβολική εξουσία να επιβάλλουν την οπτική τους ως νόμιμη ή έστω άξια προσοχής. Για αυτό και την ίδια στιγμή που στον επίσημο πολιτικό λόγο οι μαρτυρίες παραμένουν περιθωριακές, για εμάς πολιτικά είναι κεντρικές. Γιατί δεν πρόκειται για μανιφέστα πολιτικών θέσεων, αλλά για στάσεις και συμπεριφορές που, μέσα από τις περιπλανήσεις και τις ταλαντεύσεις συλλογικών υποκειμένων (όπως π.χ. ο βιομηχανικός εργάτης), δοκιμάζονται σε συνθήκες μάχης. Υπό αυτούς λοιπόν τους όρους οι εργατικές μαρτυρίες σχετίζονται με την πολιτική μας δουλειά.

Σε αυτό το περίγραμμα που σκιαγραφούμε, μια σειρά εκδόσεων με θέμα την εργατική μαρτυρία έχει σκοπό να υποδείξει ορισμένα ιστορικά σημεία αναφοράς ανακινώντας έννοιες και πρακτικές που, παρά την χρονική απόσταση ή το διαφορετικό κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσονται, διατηρούν μια πολιτική χρησιμότητα στη συμμετοχή στους αγώνες σήμερα. Εκκινώντας από την βιομηχανική εργασία και φτάνοντας μέχρι τις σύγχρονες μορφές μεταξύ επισφάλειας, προσωρινότητας, ανεργίας και «ωφέλειας». Το σταδιακό αυτό εγχείρημα θα επιχειρήσει να εξετάσει τις μεταβολές της καπιταλιστικής παραγωγής όχι από τα πάνω ή με το συνηθισμένο τρόπο της παράθεσης στατιστικών, αλλά από τα κάτω μέσα από την εμπειρία των αγώνων. Αντλώντας από διαφορετικές πολιτικές τάσεις και παραδόσεις του εργατικού κινήματος προτείνουμε έναν τρόπο κριτικής οικειοποίησης αυτής της ιστορίας στη βάση κάποιων σταθερών, που συνδέονται με την πολιτική μας δραστηριότητα. Το ζήτημα της αυτονομίας της τάξης είναι ένα από αυτά.

Πρώτος σταθμός της σειράς, το Ντιτρόιτ του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η μαρτυρία του Πωλ Ρομάνο, The American Worker, συνδικαλιστή της General Motors και μέλους της τάσης Τζόνσον - Φόρεστ, μέσα από την περιγραφή της συνθήκης της αμερικανικής εργατικής τάξης του 1940, αναφέρεται για πρώτη φορά στην αυτονομία της εργατικής τάξης τόσο από τα γραφειοκρατικά συνδικάτα όσο και από το Κεφάλαιο. Αυτή όμως η αυτονομία δεν αφορά κάποιους επικούς εργατικούς αγώνες της

περιόδου, ούτε κάποιες προστρατικά περίφημες πράξεις ατομικής αντίστασης.

Η προκλητικότητα της οπτικής του Ρομάνο είναι πως πετάει εξ' αρχής τον αναγνώστη μέσα στη ζωή του εργοστασίου, περιγράφοντας με κάθε δυνατή λεπτομέρεια την –καθόλου ηρωική– καθημερινότητα της εργατικής συνθήκης. Με αυτόν όμως τον τρόπο, η μαρτυρία εστιάζει στην καθημερινή πάλη των εργατών ως κοινότητας μέσα στο εργοστάσιο, στον αγώνα ενάντια στην εισαγωγή νέων τεχνολογικών μεθόδων, στο χάσμα μεταξύ των εργατών της βάσης και των πολιτικών των γραφειοκρατικών συνδικάτων, στην πάλη ενάντια στους χρονομέτρες, στους επιστάτες, στους ρουφιάνους των αφεντικών κ.ο.κ. Αναδεικνύει τι σημαίνει πολιτική σε πρώτο πρόσωπο μέσα από συγκεκριμένα προβλήματα.

Κυρίως, θεμελιώνεται ένας τρόπος δουλειάς ρίχνοντας το κέντρο βάρους στην πολιτική δουλειά βάσης· στην ανάληψη πρωτοβουλιών και όχι την ανάθεση στους ειδικούς της ταξικής πάλης· στην επικέντρωση στις συμπεριφορές και όχι στις απόψεις ή στους βαθμούς «ταξικής συνείδησης»· στους τρόπους δράσης και όχι στο πώς παθητικά οι εργάτες υπομένουν την συνθήκη τους. Χωρίς, ταυτόχρονα, να εξυμνεί κάποια δήθεν καλή καθ' αυτή εργατική ταυτότητα, αφού δεν κρύβει ούτε τον ανταγωνισμό ούτε τις ρατσιστικές ή σεξιστικές συμπεριφορές μεταξύ των εργατών, αναφέρεται σε υπαρκτές τάσεις στις συμπεριφορές. Η αυτονομία επομένως εδώ πρωτίστως ως διακύβευμα αγώνα, κι όχι ως θέση αρχής ή κριτική συνείδηση [3].

Η εμπειρία αυτής της μαρτυρίας κυκλοφόρησε πολύ γρήγορα σε διεθνές επίπεδο. Μεταφράστηκε από τον Κ. Καστοριάδη στην επιθεώρηση *Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα* (1949), ενώ ο Λεφόρ βασίστηκε σε αρκετές από τις παρατηρήσεις του Ρομάνο ώστε να εισάγει την εργατική έρευνα ως πολιτικό εργαλείο στο προγραμματικό του άρθρο «Η προλεταριακή εμπειρία» (1952) [4]. Λίγα χρόνια αργότερα στην Ιταλία η πολιτική δουλειά της εργατικής έρευνας θα επικεντρωθεί στην αναζήτηση των νέων εργατικών συμπεριφορών του «εργάτη-μάζα» στους πιο προηγμένους τεχνολογικά τομείς της ιταλικής βιομηχανίας της δεκαετίας του '60. Ο Ντανίλο Μοντάλντι, λόγω της σχέσης του με το *Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα*, εισήγαγε την μαρτυρία αυτή, μεταφράζοντάς την, στην επιθεώρηση *Battaglia Comunista* (1954). Όπως παρατηρούσε ο Μοντάλντι, η σημασία της έγκειτο στο ότι εξέφραζε: «*με μεγάλη ένταση και βάθος, την ιδέα –σχεδόν ξεχασμένη από το μαρξιστικό κίνημα μετά την έκδοση του πρώτου τόμου του Κεφαλαίου– ότι ο εργάτης, πριν γίνει υποστηρικτής ενός κόμματος, αγωνιστής της επανάστασης ή υπήκοος μιας μελλοντικής σοσιαλιστικής εξουσίας, είναι πάνω απ' όλα ένα ον που ζει μέσα στο εργοστάσιο και στην καπιταλιστική παραγωγή· και ότι μέσα στην παραγωγή διαμορφώνεται η εξέγερση ενάντια στην εκμετάλλευση, η ικανότητα να οικοδομήσει έναν ανώτερο τύπο κοινωνίας, η ταξική αλληλεγγύη με τους άλλους εργάτες και το μίσος για την εκμετάλλευση και τους εκμεταλλευτές –τόσο για τα κλασικά αφεντικά του χθες όσο και για τους απρόσωπους γραφειοκράτες του σήμερα και του αύριο*» [5].

Η επιρροή όμως που άσκησε η μαρτυρία αυτή δεν αφορούσε μόνο τον διεθνή της αντίκτυπο. Ούτε περιορίστηκε στον βιομηχανικό κόσμο της φορντικής εργασίας, αλλά κατάφερε να δημιουργήσει ένα νέο παράδειγμα, τόσο από άποψη μορφής όσο και από άποψη περιεχομένου, ανοίγοντας το δρόμο σε μια σειρά από μαρτυρίες, ακόμα και μέσα στις ίδιες τις ΗΠΑ, με κοινό παρανομαστή τον αγώνα για αυτονομία. Ανάμεσα σε μαρτυρίες που έγιναν κλασικές, αυτή του Charles Denby, *Indignant Heart: A Black Worker's Journal* που εκδόθηκε το 1952, με το οποίο θέτει το ζήτημα της μετάβασης ενός έγχρωμου εργάτη γης από το Τενεσί στην αυτοκινητοβιομηχανία του Ντιτρόιτ, η μπροσούρα *Artie Cuts Out* (1953) του Arthur Bauman για την μαθητική ζωή στις ΗΠΑ του 1950, ενώ η μπροσούρα της Selma James και της Filomena D'Addario, *A Woman's Place* που εκδόθηκε από την πολιτική ομάδα *Correspondence* το 1953, έθιγε το ρόλο της οικιακής/αναπαραγωγικής εργασίας και των γυναικείων οργανώσεων [6].

Σκοπός μας λοιπόν, ξεκινώντας την σειρά εκδόσεων με αυτήν την κλασική μαρτυρία, πολλαπλασιάζοντας τις οπτικές, πληθαίνοντας τις φωνές και εκτείνοντας τις μαρτυρίες χρονικά και χωρικά, να συμβάλλουμε στην ωρίμανση της δικής μας εμπειρίας αγώνα, ενθαρρύνοντας ταυτόχρονα γενικότερα την κατάθεση και ανάλυση εμπειριών.

FGA

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Τις γενικές κατευθύνσεις αυτής της δουλειάς τις έχουμε εκθέσει στο κείμενο «Στο εργαστήρι των κοινωνικών αγώνων» στο τχ. 0 της Σφήκα (Μάιος 2011), που πλέον μπορεί να βρεθεί στο skya.espiv.net

[2] Πωλ Ρομάνο, *Ο Αμερικανός Εργάτης*, Κινούμενοι Τόποι, Αθήνα, 2014. Εκδόθηκε στα πλαίσια στήριξης του ταμείου αλληλοβοήθειας της ΣΚΥΑ.

[3] Βλ. «Ο Αμερικανός Εργάτης του Πωλ Ρομάνο: μια πολιτική μέθοδος και πρακτική» στο skya.espiv.net

[4] Claude Lefort, *Η Προλεταριακή Εμπειρία*, Στάσει Εκπίπτοντες, Αθήνα, 2008 [1952].

[5] Βλ. Steve Wright, *Η έφοδος στον ουρανό*, Κόκκινο Νήμα, Αθήνα, 2012 [2002], σ. 38.

[6] Βλ. το άρθρο των Asad Haider and Salar Mohandesi «Workers' Inquiry: A Genealogy» (27/09/2013) στον διαδικτυακό τόπο viewpointmag.com

Απολογισμός του αγώνα ενάντια στα κοινωφελή (από Άλιμο ως Καισαριανή)

*

Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ στα κεντρικά του ΟΑΕΔ στον Άλιμο στις 27/02 δεν ήταν μια ακόμα συγκέντρωση μερικών ανέργων και εργαζομένων στα κοινωφελή προγράμματα, αλλά αποτέλεσμα ενός συνόλου προσπαθειών οργάνωσης και συντονισμού μεταξύ συλλογικοτήτων ανέργων, συνελεύσεων γειτονιάς και αλληλέγγυων που τα τελευταία χρόνια κάνουν καθημερινή δουλειά σε επίπεδο βάσης. Κρίνουμε ως απολύτως σημαντική αυτήν την προσπάθεια, με τις συλλογικότητες που συσπειρώθηκαν και τους ανέργους/«κοινωφελείς» εργαζόμενους που κατάφερε να κινητοποιήσει ο συντονισμός των συνελεύσεων και σωματείων έπειτα από πρωτοβουλία της συνέλευσης ανέργων/εργαζομένων στην κοινωφελή εργασία και στα προγράμματα ΟΑΕΔ/ΕΣΠΑ (συνεκοχ) γιατί δείχνει τα όρια των δικών μας δυνάμεων, αλλά και τα πολιτικά καθήκοντα που ανοίγονται μπροστά μας.

Τη σημασία αυτής της προσπάθειας δεν μπορούμε να την κρίνουμε αν περιοριστούμε μόνο στο σημαντικό αριθμό όσων κινητοποιήθηκαν άμεσα ή στον αναμφίβολο δυναμισμό της παρέμβασης. Ούτε, όμως, μπορούμε να την κρίνουμε αν περιοριστούμε στο άμεσο αποτέλεσμα της δράσης μας, δηλαδή τη (μισο-)απάντηση που (δεν) πήραμε από τον ΟΑΕΔ. Άλλωστε, μια και μόνη κινητοποίηση δεν αρκεί ώστε να πετύχουμε τους άμεσους στόχους που θέσαμε με την παρέμβαση. Αντίθετα, αντιλαμβανόμαστε τη συγκέντρωση αυτή ως μια μάχη μέσα σε ένα σύνολο αγώνων γύρω από το ζήτημα της κοινωφελούς εργασίας και της ανεργίας που δόθηκαν, δίνονται και θα εξακολουθήσουν να δίνονται. Έχει σημασία λοιπόν να ξεκαθαρίσουμε από ποια θέση και με τι πολιτικό σκεπτικό δίνουμε και θα κληθούμε να ξαναδώσουμε μάχες όπως αυτή.

Υπενθυμίζουμε ότι η σύσκεψη των συλλογικοτήτων προέκυψε έπειτα από το κάλεσμα της συνεκοχ σε συλλογικότητες ανέργων, σωματεία βάσης και συνελεύσεις γειτονιάς, που αγωνίζονται σε τοπικό επίπεδο έξω από τις επίσημες διαμεσολαβήσεις των κρατικών θεσμών, για παρέμβαση/κινητοποίηση στο κεντρικό κτίριο του ΟΑΕΔ στον Άλιμο για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι άνεργοι και οι εργαζόμενοι στα προγράμματα του ΕΣΠΑ (κοινωφελή, voucher) και τη νέα εργασιακή συνθήκη που εγκαθιδρύεται με αυτά. Μάλιστα, το κάλεσμα αυτό ήρθε ως συνέχεια της συγκέντρωσης διαμαρτυρίας που είχε διοργανώσει από κοινού η συνεκοχ κι οι «άνεργοι/ες στις γειτονιές της Αθήνας» στον ΟΑΕΔ της Σταδίου στις 30/12/13 ενάντια στο μέτρο της διαγραφής ανέργων που αρνούνται θέση κοινωφελούς εργασίας. Η συγκέντρωση λοιπόν στον Άλιμο ήρθε ως συνέχεια της πρώτης αντανακλαστικής συγκέντρωσης που έγινε χωρίς ανοιχτό, δημόσιο κάλεσμα στη Σταδίου, όπου οι υπεύθυνοι του ΟΑΕΔ εκεί μας παρέπεμψαν στα κεντρικά γραφεία.

Το αρχικό σκεπτικό -όπως κατατέθηκε από το κάλεσμα της συνεκοχ- ήταν με μια δημόσια, μαζική και δυναμική συγκέντρωση να απαιτήσουμε από τον ΟΑΕΔ -ως αποκλειστικού υπεύθυνου για το συγκεκριμένο μέτρο- την απόσυρση του μέτρου της διαγραφής συνδέοντας αυτό το, ζωτικής σημασίας για την αξιοπρέπεια χιλιάδων ανέργων, αίτημα με τα υπόλοιπα αιτήματα των κοινωφελών εργαζόμενων (μηνιαίος, μισθός, άδειες, αναγνώριση τους ως εργαζόμενοι) και γενικά των ανέργων (επιδόματα ανεργίας για όλους, δωρεάν μετακινήσεις στα ΜΜΜ). Όλα αυτά μαζί, για εμάς αποτελούν επιμέρους σημαντικές αιχμές, της συνολικότερης πάλης μας για την κατάργηση των συγκεκριμένων προγραμμάτων, διαμορφώνοντας ένα γενικότερο πολιτικό πλαίσιο που στοχεύει:

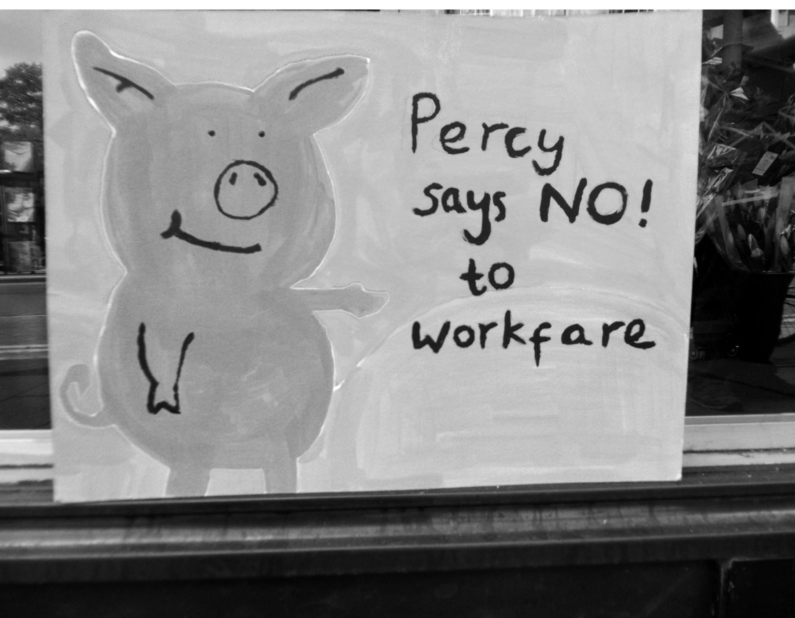
- Πρώτον, να αντιπαρατεθεί στην επιβολή της καταναγκαστικής εργασίας ως εκβιασμού στους ανέργους που στερούνται των προνοιακών παροχών για να επιβιώσουν.

- Δεύτερον, να αντιπαρατεθεί στην αναδιάρθρωση της εργασίας στην οποία προχωρούν τα αφεντικά αντικαθιστώντας μόνιμους εργαζόμενους με φθηνότερους, προσωρινούς και φοβισμένους «ωφελούμενους», συνδέοντας τους αγώνες των δυο αυτών υποκειμένων, απέναντι στις λογικές ανταγωνισμού και κοινωνικού κανιβαλισμού που βλέπουμε να ενστερνίζονται αρκετοί συνάδελφοί μας.

Παρότι ένα από τα ζητούμενα στην κινητοποίηση ήταν να συμμετέχουν και εργαζόμενοι/ες σε αυτά τα προγράμματα, ομολογουμένως, η εμπλοκή «ωφελούμενων» στην παρέμβαση του ΟΑΕΔ ήταν μειοψηφική –όχι όμως αμελητέα– γεγονός που οφείλεται σε διάφορους λόγους που αξίζει να αναφέρουμε για την μέλλουσα προσέγγιση πάνω σε αυτό το θέμα. Πρώτον, επειδή αναγνωρίζουμε πως, παρά την αξιόλογη προπαγάνδιση που προηγή-

θηκε (αφισοκολλήσεις, μοιράσματα κειμένων σε χώρους όπου εργάζονται κοινωφελείς και μοιράσματα σε τοπικούς ΟΑΕΔ), το μικρό χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την πρώτη σύσκεψη μέχρι την παρέμβαση, σε συνδυασμό με έλλειψη προηγούμενης ενασχόλησης με το συγκεκριμένο ζήτημα από αρκετές συλλογικότητες που συμμετείχαν, δεν ήταν επαρκές για να δημιουργηθούν ουσιαστικές σχέσεις σε τέτοιους χώρους εργασίας. Δεύτερον, επειδή στους περισσότερους χώρους εργασίας δεν υπάρχουν – όσο γνωρίζουμε τουλάχιστον– δομές (αυτο)οργάνωσης αυτών των εργαζομένων, όπως συνελεύσεις, ώστε να καθίστατο πιο εύκολη η επικοινωνία και ο συντονισμός μαζί τους. Τρίτον, επειδή τα σωματεία στα οποία κάναμε έκκληση για κήρυξη στάσης εργασίας δεν κατάφεραν ή δε θέλησαν να ενισχύσουν αυτήν την προσπάθεια σύνδεσης, εμπλεκόμενα σε έναν τέτοιο αγώνα. *Παρόλα αυτά, εκεί όπου είχαμε αναπτύξει σχέσεις με κοινωφελείς όπως στο Δήμο Νίκαιας, το σωματείο των εργαζομένων του Δήμου ήταν και το μόνο που κήρυξε στάση εργασίας με σκοπό την συμμετοχή των "κοινωφελών" εργαζόμενων στην παρέμβαση στον ΟΑΕΔ του Αλίμου.*

Ωστόσο, αποτιμούμε θετικά την πρώτη παρέμβαση που έγινε στον ΟΑΕΔ για μια σειρά από λόγους:

Καταδείχθηκε κατ' αρχάς ανοιχτά, δυναμικά και σχετικά μαζικά για τις μικρές κινηματικές μας δυνάμεις, ο ρόλος του ΟΑΕΔ στην προώθηση της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, σε αντίθεση με την προσπάθειά του να εμφανιστεί ως «διαλλακτικός» απλός εκτελεστής των εντολών των μνημονιακών πολιτικών. Έπειτα, επιβεβαιώθηκε από πλευράς ΟΑΕΔ η κατοχύρωση διάφορων μικρών υλικών νικών ως αποτέλεσμα των κινητοποιήσεων «κοινωφελών» που είχαν προηγηθεί εδώ και ένα χρόνο, όπως η πληρωμή των αργιών βάσει του κανονισμού ασφάλισης του ΙΚΑ και η μηνιαία πληρωμή του μισθού των 490 ευρώ, κι όχι η πληρωμή σε 3 δόσεις και με μεγάλες καθυστερήσεις, όπως ίσχυε στα κοινωφελή προγράμματα της περιόδου 2012-13.

Όσον αφορά το αίτημά μας για καμιά διαγραφή ανέργου λόγω άρνησής του να εργαστεί στα κοινωφελή προγράμματα, ο ΟΑΕΔ μας παρουσίασε μια εγκύκλιο που αναφέρει ότι δεν θα διαγράφονται οι άνεργοι των φορέων (δήμων, περιφερειών κτλ.) που έχουν αρνηθεί να απασχολήσουν «ωφελούμενους». Η εγκύκλιος αυτή ήταν σκόπιμα ασαφής, προκαλώντας την αντίδραση των συντρόφων που ανάγκασαν το στέλεχος του ΟΑΕΔ να δεσμευθεί με την υπογραφή του ότι θα εκδώσει μια σαφή νέα εγκύκλιο. Αυτή η υπογεγραμμένη υπόσχεση δεν τηρήθηκε, όταν προχωρήσαμε σε μια δεύτερη συγκέντρωση (μικρότερης δυναμικής) στον Άλιμο στις 19/3, οπότε και το συγκεκριμένο στέλεχος φρόντισε να κλειδωθεί και να κρυφτεί (!) στο γραφείο του, για να μην μας συναντήσει εκ νέου. Παρ' όλο που δεν ικανοποιήθηκε το αίτημα μας έτσι όπως το θέταμε ώστε να μην υπάρξει θεσμικό περιθώριο εφαρμογής του στο μέλλον, θεωρούμε ότι λόγω των ποικίλων αντιστάσεων που αναπτύχθηκαν από ανέργους[1] το μέτρο ουσιαστικά «πάγωσε» προσωρινά σε γενικό επίπεδο. Επίσης, οι προφορικές δεσμεύσεις των στελεχών του ΟΑΕΔ ότι δεν θα υπάρξουν διαγραφές, αφήνουν ανοιχτό το έδαφος της ακόμα πιο έντονης συνέχισης του αγώνα σε περίπτωση που ο ΟΑΕΔ προχωρήσει το επόμενο διάστημα στην εφαρμογή της στρατηγικής της επιβολής της καταναγκαστικής εργασίας στους ανέργους.

Αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία για εμάς είναι ότι επί 3 ώρες, η διοίκηση του ΟΑΕΔ βρέθηκε μπροστά σε πραγματικούς ανθρώπους που της απέδειξαν ότι δεν είναι τα αντικείμενα διαχείρισης της ανεργίας, όπως θέλει να τους βλέπει, αλλά ένα συλλογικό υποκείμενο που παρόλο που δεν έχει κόμματα, συνδικάτα, ή οποιοδήποτε «προστάτη» από πίσω του[2], είναι έτοιμο να διεκδικήσει και να επιβάλλει με τη δύναμη της συλλογικότητας και της αποφασιστικότητας τις ανάγκες του. Έστω και για τον μικρό αριθμό των «ωφελούμενων» που συσπειρώθηκαν, δημιουργήθηκε ένα πεδίο αγώνα ικανό να συνενώσει σε κεντρικό επίπεδο τις επιμέρους αυτοοργανωμένες κοινότητες αγώνα που δημιουργήθηκαν (Νίκαια, Περιστέρι, Καισαριανή, ΗΔΙΚΑ). Αυτός ο συντονισμός τοπικών-κεντρικών αγώνων έχει ιδιαίτερη σημασία για εμάς γιατί ακριβώς συνδέει τις μάχες που δίνονται στους εργασιακούς χώρους με τις κεντρικού τύπου κινητοποιήσεις, όχι όμως σ' ένα αφηρημένο επίπεδο πολιτικής καταγγελίας, αλλά στο επίπεδο της κατοχύρωσης μικρών υλικών νικών που, επιστρέφοντας στις επιμέρους κοινότητες, αποτελούν χειροπιαστά τεκμήρια ότι, ακόμα και στη βάρβαρη συνθήκη της 5μηνης εργασίας, οι αγώνες κάθε άλλο παρά μάταιοι και αναποτελεσματικοί είναι.

Σε αντίθεση με αυτό το πολιτικό σκεπτικό αγώνα, στη σύσκεψη υπήρξαν τοποθετήσεις από συλλογικότητες που υποστήριξαν ότι η παρέμβαση στον ΟΑΕΔ Αλίμου έκλινε προς την συνδικαλιστική διαπραγμάτευση για το «μερικό», το «προσωπικό/περιπτωσιολογικό» ή/και το «συντεχνιακό», αποπροσανατολίζοντας έτσι τους αγωνιζόμενους από την πολιτική στόχευση της καταγγελίας του ΟΑΕΔ και των κοινωφελών προγραμμάτων/voucher. Μια πλευρά αυτής της πολιτικής λογικής εκφράστηκε και σε γραπτό κείμενο απολογισμού από τους «ανεργους/ες από τις γειτονιές της Αθήνας» που θεωρούν ότι τα επί μέρους αιτήματα μπορούν να διασφαλιστούν μόνο με την οχύρωση πίσω από το γενικό αίτημα της κατάργησης των

κοινωφελών προγραμμάτων[3]. Μια άλλη πλευρά που –με διαφορετικό σκεπτικό–, επίσης υποτιμούσε και θεωρούσε ανεπαρκή την παρέμβαση στον ΟΑΕΔ Αλίμου, εκφράστηκε από το Σωματείο Βάσης Ανέργων (ΣΩ.Β.Α.), που υποστήριζε ότι για τα εργασιακά δικαιώματα που θέλουμε να κερδίσουμε αναγκαστικά πρέπει να κινητοποιηθούμε προς το Υπουργείο Εργασίας, όπου ήταν γνωστό πως δεν υπάρχει κανένα περιθώριο συνδικαλιστικής διαπραγμάτευσης, πόσο μάλλον πολιτικής υποχώρησης.

Εμείς υποστηρίζουμε ότι τα δυο παραπάνω πολιτικά σκεπτικά υποτιμούν την σημασία της πάλης γύρω από την εκπλήρωση **συγκεκριμένων στόχων,** υποτιμούν με άλλα λόγια τη σημασία των πραγματικών ταξικών αγώνων σε εποχή κρίσης, για χάρη μιας γενικόλογης καταγγελίας και πάλης αποκλειστικά σε κεντρικό πολιτικό επίπεδο, που οδηγεί στο να καθίστανται τα γενικότερα πολιτικά αιτήματα γράμματα κενά νοήματος, χωρίς τη σύνδεσή τους με τις άμεσες και καθημερινές ανάγκες των εργαζομένων και των ανέργων. Υπενθυμίζουμε ότι η μηνιαία πληρωμή των «ωφελούμενων» προέκυψε ως αποτέλεσμα της περσινής πάλης ενάντια στις καθυστερήσεις των δεδουλευμένων, προτάσσοντας τις άμεσες ανάγκες μας ως άνεργοι/εργαζόμενοι που απαιτούν την σταθερή καταβολή μισθού. Η νίκη μας σε αυτό το επίπεδο μπορεί να μην οδήγησε στην κατάργηση της συνθήκης του «ωφελούμενου», αλλά εμπόδισε αυτή η συνθήκη να πάρει τα χαρακτηριστικά των voucher όπου ο μισθός καταβάλλεται με την μορφή επιδόματος μετά το πέρας της εργασίας. Σύμφωνα με τη λογική των προγραμμάτων (των «ενεργητικών πολιτικών προώθησης της απασχόλησης» και του workfare) ένας κοινωφελής αποκαλείται «ωφελούμενος» κι όχι «μισθωτός», ακριβώς γιατί η «ωφέλεια» του προκύπτει από το “υπέροχο” γεγονός ότι εργάζεται και μόνο, χωρίς να παίζει ρόλο η σταθερή καταβολή μηνιαίου μισθού. Νομίζουμε οπότε ότι δεν χρειάζεται να επιχειρηματολογήσουμε άλλο γιατί η εκπλήρωση τέτοιας σημασίας συγκεκριμένων αιτημάτων αποτελεί τη μόνη τακτική αγώνα ικανή να συσπειρώσει «ωφελούμενους» προς την στρατηγική κατεύθυνση του να αναγνωριστούν ως εργαζόμενοι, οδηγώντας στην κατάργηση των προγραμμάτων στην πράξη κι όχι στις «επαναστατικές» διακηρύξεις μας. Εξάλλου αυτός είναι ένας τρόπος με τον οποίο μπορούμε να οικοδομήσουμε σχέσεις με συναδέλφους εργαζόμενους στα προγράμματα αυτά εμπλέκοντάς τους σε διαδικασίες αγώνα πάνω σε ζητήματα που προκύπτουν μέσα από την ίδια τη συνθήκη της «κοινωφελούς εργασίας» και της γενικευμένης ανεργίας.

Σε αντίθεση με τον γενικόλογο καταγγελτικό λόγο και τον ακτιβισμό χωρίς σχέδιο -που συνηθίζουν να δικαιώνουν την απογοήτευση και την παραίτηση αρκετών συναδέλφων- η τακτική αγώνα την οποία υπερασπιζόμαστε είδαμε ότι μπορεί να φέρει χειροπιαστά αποτελέσματα για τους εργαζόμενους στα κοινωφελή, εξυπηρετώντας ταυτόχρονα τον στρατηγικό μας στόχο για κατάργηση των κοινωφελών προγραμμάτων. Χαρακτηριστικότατο παράδειγμα αποτελεί **η νικηφόρα παρέμβαση στον Δήμο Καισαριανής**. Μετά από επίμονη κινητοποίηση της Πρωτοβουλίας Κατοίκων Καισαριανής και αλληλέγγυων, χορηγήθηκαν με απόφαση του Δήμου δυο μέρες άδειας τον μήνα στους 5μηνους και δικαιώθηκε κοινωφελής εργαζόμενος που ήταν μαζί μας στις 27/2 στον ΟΑΕΔ Αλίμου και προσέφυγε στην Επιθεώρηση Εργασίας Αγίας Παρασκευής ενάντια στην απόλυσή του από τον Δήμο, επειδή αρνήθηκε να απασχοληθεί σε θέση άσχετη με τα καθήκοντα του. Ο συνάδελφος λόγω της αδιάλλακτης στάσης του ίδιου και της μαχητικής παρέμβασης στη γειτονιά, την Πρωτοβουλία Κατοίκων Καισαριανής, πληρώθηκε εντέλει από τον προϋπολογισμό του Δήμου μισθούς υπερημερίας 5 μηνών στις 23/5/2014.

Σημειώνουμε ότι είναι η **πρώτη φορά** που Επιθεώρηση Εργασίας αποκαλεί “κοινωφελή” εργαζόμενο «μισθωτό», ενώ πέρυσι αρνιόταν να απαντήσει σε σχετικές καταγγελίες, αφού θεωρούσε ότι ως «ωφελούμενοι» δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της[4]. Μέσα από τον εκεί «επιμέρους» αγώνα καταδείχθηκε ότι οι φορείς που εκμεταλλεύονται ανέργους/ες μπορούν, αν τους ασκηθεί πολιτική πίεση, να ικανοποιήσουν μερικά από τα αιτήματά μας, ερχόμενοι σε κόντρα με το μνημονιακό κέντρο. Εντέλει αποδείχτηκε ότι ακόμα και οι «προσωπικές περιπτωσιολογίες»[5] που τέθηκαν στον Άλιμο, πέρα από το ν’ αποτελούν **έμπρακτες πράξεις συναδελφικής αλληλεγγύης** πάνω στις οποίες δομούνται οι κοινότητες αγώνα μας, μπορούν να οδηγήσουν σε εξαιρετικής σημασίας αποφάσεις που να λειτουργήσουν ως **«δεδικασμένα» παραδείγματα αγώνα** για τις επόμενες φουρνιές εργαζόμενων στα κοινωφελή προγράμματα.

Επειδή έχουμε την εκτίμηση πως τα προγράμματα αυτά δεν είναι κάτι προσωρινό, αλλά μια μακροπρόθεσμη στρατηγική των αφεντικών και του κράτους για έξοδο από την οικονομική κρίση, πατώντας πάνω στην ακόμα μεγαλύτερη υποτίμηση της εργασίας, δεν έχουμε καμιά αυταπάτη ότι αυτά θα καταργηθούν αυτόματα με μια αλλαγή κυβέρνησης, με μια υπογραφή ενός διοικητή του ΟΑΕΔ ή μιας Επιθεώρησης Εργασίας. Άλλωστε, το ίδιο το κράτος μέσω του Υπουργείου Εργασίας μάς δηλώνει ρητά ότι για να χαρακτηριστεί ως εξαρτημένη εργασία η «εργασία ειδικού σκοπού» των «κοινωφελών», δεν επαρκούν «ποσοτικές ενδείξεις δεσμεύσεως και εξαρτήσεως», οι μικρές νίκες δηλαδή που έχουμε ήδη κατοχυρώσει ως προς τη μηνιαία πληρωμή, τη πληρωμή των αργιών κτλ[6]. Δεν υποστηρίζουμε ότι συσσωρεύοντας μικρές νίκες κάποια στιγμή αυτές μ’ ένα μαγικό τρόπο θα οδηγήσουν στην κατάργηση του συγκεκριμένου μοντέλου εργασίας. Υποστηρίζουμε ότι διεκδικώντας επιθετικά σε βάθος χρόνου αιτήματα και εργασιακά δικαιώματα που θέτουν στον πυρήνα τους αυτό που τα αφεντικά αρνούνται να αναγνωρίσουν (ότι τα «κοινωφελή προγράμματα» αποτελούν πρώτα και κύρια εξαρτημένη εργασία), θα κερδίσουμε σε πρώτο επίπεδο τη μεγάλης πολιτικής σημαίας μάχη για το ποιόν της εργασίας μας. Θα μπορέσουμε έτσι να παλέψουμε για τον στρατηγικό στόχο της κατάργησης των κοινωφελών προγραμμάτων/voucher από πολύ καλύτερες θέσεις, έχοντας δίπλα μας όχι πεπεισμένους για το δίκιο μας πολιτικοποιημένους ακτιβιστές, αλλά συναδέλφους που θα αρνούνται να ενσωματώσουν την αυτο-υποτίμηση του «ωφελούμενου».

Έχοντας όλα τα παραπάνω στο κεφάλι μας υποστηρίξαμε ως Συνέλευση για την Κυκλοφορία των Αγώνων στη σύσκεψη ότι ήταν πολιτικό λάθος να καταφύγουμε σε μια ακτιβίστικη κίνηση διαμαρτυρίας και γενικής πο-

λιτικής καταγγελίας στο Υπουργείο Εργασίας. Θεωρούμε ότι θα έπρεπε, (παράλληλα με τις επιμέρους κινητοποιήσεις στους φορείς για την *στην πράξη κατοχύρωση* εργασιακών δικαιωμάτων, όπως εν τέλει έγινε στην Καισαριανή) να επιμείνουμε στην κατεύθυνση της άσκησης ακόμα μαζικότερης και δυναμικότερης πίεσης στα κεντρικά του ΟΑΕΔ στον Άλιμο, προσπαθώντας να κατοχυρώσουμε τουλάχιστον μια ρητή δέσμευση σε σχέση με το ζήτημα των διαγραφών ανέργων. Συμφωνούσαμε να μην αρκεστούμε στην συνδικαλιστική μανούβρα του ΟΑΕΔ για το ζήτημα, που πολύ καλώς απέρριψε η συνεκοχ, κρατώντας μια στάση η οποία χαρακτηρίστηκε από τους «άνεργους/ες από τις γειτονιές της Αθήνας» ως «συζήτηση φιλολογικού περιεχομένου για κόμματα, τελείες και σωστή χρήση της ελληνικής»[7]. Η κατεύθυνση αυτή μιας μαζικότερης και δυναμικότερης κινητοποίησης που θα επιχειρούσε να στριμώξει τον ΟΑΕΔ είχε αποδυναμωθεί όμως από τις πολιτικές λογικές που αναλύσαμε, οδηγώντας την όλο και περισσότερο απομαζικοποιημένη σύσκεψη σ' ένα ατελέσφορο δίλημμα που είχε τη μορφή «να κάνουμε πάλι τα ίδια στον Άλιμο ή να κάνουμε κάτι καινούριο στη Σταδίου», χωρίς και στις δυο περιπτώσεις να φαίνεται κάποια προοπτική κλιμάκωσης των κινητοποιήσεων.

Δεν αρνούμαστε σε καμία περίπτωση ότι για να καταφέρουν να αποκτήσουν την πρακτικότητα που επιθυμούμε αυτά που υποστηρίζουμε υπάρχει πολλή δουλειά που πρέπει να γίνει στο επίπεδο της άμεσης διεκδίκησης των συμφερόντων μας. Αυτή η πολιτική δουλειά βάσης (για την οποία παραδεχόμαστε ότι προς το παρόν είμαστε οργανωτικά τουλάχιστον ανεπαρκείς ως συλλογικότητες) πρέπει να κοιτάξει να εμπλέξει όσο το δυνατό περισσότερο κόσμο σε διαδικασίες αγώνα. Στην περίπτωση των κοινωφελών προγραμμάτων, εδώ και δυο χρόνια βλέπουμε ότι κουτσά-στραβά, έστω και για 5 μήνες, συγκροτούνται κοινότητες αγώνα ανέργων. Το ότι αυτές δεν χωράνε στα στρατηγικά μας σχέδια δεν είναι αποτέλεσμα έλλειψης αγωνιστικής συνείδησης των ανέργων, αλλά συνολικής μας ανεπάρκειας να βρούμε την αγωνιστική διέξοδο που απαιτεί η βάρβαρη πραγματικότητα που βιώνουμε.

Σ.υνέλευση για την Κυ.κλοφορία των Α.γώνων

Μάης/Ιούνης 2014

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Η κινητοποίηση στον ΟΑΕΔ Αλίμου αποτελεί ουσιαστικά την πιο οργανωμένη (κινηματικά) μορφή μιας σειράς κινητοποιήσεων ανέργων ενάντια στο μέτρο της διαγραφής, όπως αρκετών επιτυχόντων 5μηνων στον ΟΑΣΑ που αρνήθηκαν την θέση του ελεγκτή, ή της διάχυτης αγανάκτησης που εκφράστηκε στα επιμέρους παραρτήματα του ΟΑΕΔ ή π.χ. μέσα από αντίστοιχη σελίδα στο Facebook.

[2] «Προστασία» που προσπαθεί να επιβάλλει το ΠΑΜΕ στους δήμους που έχει πρόσβαση, εκμεταλλευόμενο την απόγνωση των ανέργων, ενισχύοντας τη πελατειακή λογική της ανάθεσης (που οδήγησε στη σημερινή απαξίωση της έννοιας του «συνδικαλισμού» στα μάτια πολλών συναδέλφων) και αντιπαλεύοντας οποιαδήποτε προσπάθεια συλλογικής αυτοοργάνωσης μέσα από τις «επιτροπές 5μήνων» που στήνει.

[3] «Αρνούμαστε να μπούμε σε οποιαδήποτε διαδικασία περιπτωσιολογικής και συνδικαλιστικής διαπραγμάτευσης με κρατικούς υπαλλήλους. Αντ' αυτού θεωρούμε ότι όσες και όσοι παλεύουμε για τα δικαιώματα των ανέργων και των εργαζομένων, όσοι και όσες έχουμε αντιληφθεί τις πραγματικές προθέσεις του κράτους και των αφεντικών, θα πρέπει να προτάσσουμε αιτήματα πολιτικά που θεωρούμε αδιαπραγμάτευτα και που αποτελούν το μόνο τρόπο να διασφαλίσουμε και τα επί μέρους» Βλ. «Κείμενο απολογισμού για την παρέμβαση ανέργων και εργαζομένων στην Κεντρική Διοίκηση του ΟΑΕΔ στον Άλιμο (27/2/14)» στο http://anergoigeitonion.espivblogs.net.

[4] Βλ. http://protovouliakatoikwnkaisarianis.blogspot.gr/2014/05/blog-post_23.html

[5] Η περίπτωση του συναδέλφου Ν.Π. από την Καισαριανή ήταν και αυτή μια από τις περιπτώσεις που τέθηκαν ενώπιον των στελεχών της διοίκησης του ΟΑΕΔ στον Άλιμο.

[6] Από απάντηση της Γενικής Γραμματέας του Υπουργείου Εργασίας Ά. Στρατινάκη στο ερώτημα του ΟΑΕΔ γιατί εξαιρούνται οι εργαζόμενοι στα κοινωφελή από τις διατάξεις του εργατικού δικαίου.

[7] Ας σημειωθεί ότι μας φαίνεται ιδιαίτερα οξύμωρο να κρίνεται ως «ρεφορμιστική» η πρακτική του να υπαγορεύουμε εμείς στα αφεντικά τους όρους που θέλουμε, ανεξάρτητα αν εκείνη τη στιγμή αυτά προσπαθούν να δείξουν διαλλακτικότητα για να υπεκφύγουν.

Για τον αγώνα «κοινωφελών» στην ΗΔΙΚΑ ΑΕ

*

Η ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΤΟΥ ελληνικού κράτους που η νεοφιλελεύθερη ιδεολογία έχει ντύσει με τον προπαγανδιστικό όρο «εξορθολογισμός του δημόσιου τομέα» και εμφανίζεται με το πρόσχημα του «λιγότερου και αποδοτικότερου κράτους» περιλαμβάνει, ανάμεσα στα άλλα, την ηλεκτρονική ψηφιοποίηση στοιχείων και ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων που αφορούν την σχέση μεταξύ πολιτών και Δημοσίου. Η άκρως κερδοφόρα αυτή δουλειά έχει ανατεθεί σε συγκεκριμένους φορείς ανάμεσα στους οποίους είναι και η ΗΔΙΚΑ (Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Α.Ε.). Στον εν λόγω φορέα, στον οποίο το προηγούμενο διάστημα απασχολήθηκαν «κοινωφελείς» εργαζόμενοι, έγιναν μια σειρά κινητοποιήσεις από τους ίδιους με αποκορύφωμα την λευκή απεργία και την κατάληψη του γραφείου του Διευθύνοντα Συμβούλου με σκοπό την εκπλήρωση των αιτημάτων τους. Στην παρακάτω συνέντευξη με την Ε., «κοινωφελώς» εργαζόμενη στην ΗΔΙΚΑ και μέλους της «Συνέλευσης ανέργων/ εργαζομένων στην «κοινωφελή εργασία» και στα προγράμματα ΟΑΕΔ/ ΕΣΠΑ» (ΣΥΝΕΚΟΧ), συζητάμε για τον αγώνα που δόθηκε ενάντια στα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας στον φορέα αυτόν.

επιμέλεια: **FGA**

Πού και πότε δούλεψες στην κοινωφελή εργασία;

Έκανα αίτηση για απασχόληση στην «κοινωφελή εργασία» τον Νοέμβρη του 2013 και προσλήφθηκα για το 5μηνο Δεκέμβρη 2013-Μάιο 2014 στην Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (ΗΔΙΚΑ Α.Ε.) μαζί με άλλους 56 κοινωφελείς, καλύπτοντας θέσεις για πάγιες και διαρκείς ανάγκες σε αυτό το χώρο εργασίας.

Γνώριζες καθόλου για το πρόγραμμα πιο πριν;

Είχα μια ιδέα για το τι συνέβαινε σε αυτά τα προγράμματα από άλλους γνωστούς και συντρόφους που είχαν δουλέψει το προηγούμενο διάστημα. Ήξερα δηλαδή πως τα κοινωφελή φαίνεται να εγκαινιάζουν μια νέα εργασιακή συνθήκη, χωρίς εργασιακά δικαιώματα, με καθυστερήσεις στο μισθό και άλλα «ωραία», αλλά ήμουν διατεθιμένη να πάρω το ρίσκο κι αν μπορέσω να το αντιπαλέψω εκ των έσω.

Αξίζει νομίζω να αναφέρω και κάποιες διαφορές αυτού του προγράμματος με τα προηγούμενα ΚΟΧ. Πρώτα απ' όλα, ο ήδη πενιχρός μισθός μειώθηκε κι άλλο σε σχέση με το ακριβώς προηγούμενο πρόγραμμα που έτρεχε μέχρι Σεπτέμβρη, καθώς μετακύλησε –ως δια μαγείας– τον μισθό από τα 625 καθαρά (για νέους άνω των 25 ετών) στα 490 καθαρά, κατά παρέκκλιση της συλλογικής σύμβασης εργασίας... Σαν να μην έφτανε αυτό, στα πλαίσια μείωσης των επίσημων ποσοστών ανεργίας και περαιτέρω πειθάρχησης του εφεδρικού εργατικού δυναμικού, μετά τη Δημόσια Πρόσκληση, ακολούθησε απόφαση που ενημέρωνε πως θα «τιμωρούσε» όσους άνεργους αρνούνταν τη θέση που είχαν αιτηθεί, με διαγραφές από τα μητρώα του ΟΑΕΔ και ό,τι συνεπάγεται αυτό (έλλειψη περίθαλψης, αδυναμία λήψης επιδόματος ή συμμετοχής σε κάποιο επόμενο πρόγραμμα λόγω μηδενισμού μορίων κ.ά.). Εν ολίγοις, αν αρνιόσουν να συμμετέχεις έπαιζε να σε διαγράψουν από τα μητρώα του ΟΑΕΔ. Επίσης, ευτυχώς κατ' εμέ, καταργήθηκαν οι ΜΚΟ ως μεσάζοντες στην κοινωφελή εργασία και τον ρόλο τους μαζί με την καταβολή των μισθών την ανέλαβε ο ΟΑΕΔ.

Πιστεύω πως χάρη στις εντάσεις και τους αγώνες της προηγούμενης περιόδου το θέμα που είχε προκύψει με την καθυστέρηση μισθών τουλάχιστον βελτιώθηκε και σε αυτά τα ΚΟΧ, αν εξαιρέσουμε το πρώτο δίμηνο, η καταβολή του μισθού ήταν γενικά πιο τακτική.

Τέλος, σε αντίθεση με τα προηγούμενα κοινωφελή προγράμματα, αυτήν τη φορά δεν υπογράφαμε καμία σύμβαση, στην ουσία δεν είχαμε κανένα έγγραφο για το τι θέση ακριβώς καλύπτουμε και με τι συνθήκες εργασίας, καθώς όλη η διαδικασία έγινε ηλεκτρονικά, χωρίς καν να απαιτείται η υπογραφή μας. Στην ΗΔΙΚΑ μάλιστα, στην αρχή έπρεπε να επιμείνω πολύ για να πάρω αντίγραφο ακόμη και αυτού του εγγράφου, γιατί δεν ήταν αυτονόητο να σου το δώσει η γραμματεία.

Με τι ακριβώς ασχολείται η ΗΔΙΚΑ;

Η ΗΔΙΚΑ αναλαμβάνει έργα πληροφορικής και επικοινωνιών για φορείς κοινωνικής ασφάλισης όλης της Ελλάδας. Αυτό περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ψηφιοποίηση εγγράφων που μέχρι τώρα βρίσκονταν σε έντυπη μορφή, διασταύρωση των στοιχείων των ασφαλισμένων μεταξύ των φορέων του δημοσίου και ενημέρωση των δεδομένων για να εκτελούνται οι όποιες ενέργειες σωστά. Για παράδειγμα, ένα έργο που έχει αναλάβει η ΗΔΙΚΑ είναι η περίφημη ηλεκτρονική συνταγογράφηση, ένα άλλο η ενημέρωση των ληξιαρχικών πράξεων, εντοπίζοντας ποιοι λαμβάνουν σύνταξη θανόντος κτλ. Γενικά, υπάρχει στο μέλλον ένας απώτερος στόχος για την βαθμιαία ενοποίηση των πολιτών σε μια βάση δεδομένων και η ΗΔΙΚΑ σίγουρα θα παίξει ρόλο σε αυτό.

Πάντως, όλοι οι ασφαλισμένοι της χώρας είναι καταγεγραμμένοι στην ΗΔΙΚΑ. Επομένως, ο ρόλος της, αλλά και η σχέση που διατηρεί με τα διάφορα αρμόδια υπουργεία και δη το Υπουργείο Εργασίας την καθιστούν βασικό πυλώνα στην υλοποίηση του νεοφιλελεύθερου σχεδίου. Παρά το γεγονός ότι βρίσκεται στην αιχμή, όμως, η κατάσταση που επικρατεί στον φορέα αυτόν ελάχιστα διαφέρει από άλλους ανάλογους φορείς. Με άλλα λόγια, ούτε αυτός ο φορέας έχει ξεφύγει από την ευρύτερη «εργασιακή αναδιάρθρωση», δηλαδή τις μεγάλες περικοπές θέσεων σταθερών εργαζομένων. Θέσεις που κληθήκαμε να καλύψουμε εμείς, ως κοινωφελείς εργαζόμενοι.

Γνώριζες πού θα απασχοληθείς από πριν; Πώς έγινε η κατανομή των θέσεων;

Όχι, δεν είχα κάποια ενημέρωση από πριν για το πού θα με βάλουν, το μόνο που γνώριζα είναι πως επειδή είχα κάνει αίτηση ως πτυχιούχος, θα έπρεπε να απασχοληθώ σε τμήμα και θέση σχετική με το αντικείμενο. Η κατανομή έγινε επί τούτου την πρώτη μέρα δουλειάς από μια προϊστάμενη της διεύθυνσης πληροφορικής.

Η ΗΔΙΚΑ είχε προκηρύξει θέσεις για 60 άτομα, εκ των οποίων προσλήφθηκαν αρχικά 51 και προς τον Μάιο προσλήφθησαν νομίζω άλλοι 5. Οι θέσεις που καλύψαμε ποικίλλαν. Οι περισσότεροι κλήθηκαν να δουλέψουν ως διοικητικό προσωπικό, κάποιοι ως χειριστές μηχανής με βάρδιες, άλλοι ως εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό και άλλοι μόνο κατ'ευφημισμόν, καθώς εντάχθηκαν σε πόστα που είτε πράγματι δεν είχαν δουλειά ή η δουλειά δεν μοιραζόταν κατάλληλα για να τους συμπεριλάβει, λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης ή για άλλους λόγους που παρέμειναν αδιευκρίνιστοι. Ωστόσο, στα τμήματα που υπήρχε ανάγκη, ο φόρτος εργασίας ήταν αρκετός και οι ρυθμοί εντατικοποιημένοι. Εκτός αυτού, κάποιοι από εμάς απασχολήθηκαν σε εργασίες που απαιτούσαν ειδίκευση ή κάποια εργασιακή εμπειρία.

Πώς οργανωθήκατε οι κοινωφελείς στην ΗΔΙΚΑ; Τι αφορούσε ο αγώνας σας;

Αρχικά, ήθελα να αδράξω την ευκαιρία για να κινήσω μια διαδικασία στην εταιρία για το ζήτημα της κοινωφελούς εργασίας, επικαλούμενη αρχικά τον πενιχρό μισθό, την έλλειψη σύμβασης και λοιπές παρατυπίες που ακύρωναν την εργατική νομοθεσία, ευελπιστώντας να κατακτηθεί κάτι επί τούτου. Ωστόσο, στην αρχή όχι μόνο ήταν δύσκολο να βρεθείς και να μιλήσεις με κόσμο (ήμασταν διασπασμένοι σε δυο κτίρια και σε επιμέρους γραφεία χωρίς να έχουμε ξανασυναντηθεί πέρα από την πρώτη μέρα), αλλά ακόμα κι όταν αναφερόταν το ενδεχόμενο συνέλευσης στο μόνο μέρος που μπορούσες να βρεις συναδέλφους, το κυλικείο, δεν αναγνωριζόταν αρχικά μια τέτοια αναγκαιότητα είτε αντιμετωπιζόταν καχύποπτα ή με αδιαφορία. Καλώς ή κακώς, όμως, η πραγματικότητα για άλλη μια φορά μας ξεπέρασε.

Η αφορμή δόθηκε με την καθυστέρηση του πρώτου μισθού κατά 2 μήνες και το χάσιμο κάποιων μεροκάματων, λόγω του ότι δεν φάνηκε να χτύπησε σωστά η ηλεκτρονική κάρτα μέσα από την οποία καταγράφονταν οι παρουσίες μας στη δουλειά. Οφείλω να ομολογήσω πως η πρώτη μαζική συνέλευση που πραγματοποιήσαμε (πραγματοποιήθηκε μια προηγούμενη χωρίς ιδιαίτερη προσέλευση) δεν θα είχε επιτευχθεί χωρίς τη βοήθεια του Σωματείου της ΗΔΙΚΑ, το οποίο καλύπτει το τακτικό προσωπικό, που μας έφερε σε επαφή μεταξύ μας και μας βοήθησε στην καλύτερη προπαγάνδιση της συνέλευσης, οπότε διαπιστώσαμε πως ακόμα και τα ωράρια εργασίας μας στα 2 κτίρια ήταν διαφορετικά.

Η πρώτη συνέλευση, που έγινε υπό την παρουσία του προέδρου του σωματείου όπως είχε ζητηθεί από κάποιους συναδέλφους, ήταν ιδιαίτερα επιτυχής, με τη συμμετοχή περί των 30 ατόμων από τους 51, ιδιαίτερα αγανακτισμένων και προβληματισμένων για την τρέχουσα κατάσταση. Τέθηκαν διάφορα ζητήματα, πέρα από την καθυστέρηση του μισθού και τα χαμένα ημερομίσθια, όπως η απουσία αδειών ασθενείας ή το ζήτημα άδειας εγκυμοσύνης (από τη στιγμή που δούλευαν έγκυες και χρόνια πάσχοντες στην εταιρία), αλλά και η αδυναμία θεώρησης βιβλιαρίου υγείας για όσο χρονικό διάστημα εργαζόμαστε (αφού τα ένσημα φαίνονται αρκετούς μήνες μετά την λήξη του προγράμματος) σε μια εταιρία, μάλιστα, όπως η ΗΔΙΚΑ που το κατεξοχήν της αντικείμενο είναι η ασφάλιση.

Επίσης, διαπιστώσαμε πως διάφοροι συνάδελφοι είχαν κληθεί να υπογράψουν ένα κείμενο-φάντασμα πως αν λείψουν μια ώρα θα χάσουν όλο το ημερομίσθιο, σύμφωνα με κάποιον κανονισμό του ΟΑΕΔ που μόνο οι υπεύθυνοι της ΗΔΙΚΑ που το κυκλοφόρησαν τον είχαν ανακαλύψει. Δυστυχώς, αυτό το χαρτί δεν έφτασε ποτέ στα δικά μου χέρια...

Από την πρώτη συνέλευση αποφασίσαμε να κινηθούμε κλιμακωτά για να διεκδικήσουμε άδειες, περίθαλψη, τακτική πληρωμή και αποζημίωση των χαμένων ημερομισθίων. Έτσι, αρχικά αποφασίσαμε να απευθυνθούμε εγγράφως στη διοίκηση, πρωτοκολλόντας τα αιτήματά μας και να κινηθούμε ανάλογα με τις απαντήσεις που θα λαμβάναμε, όπως και έγινε. Καθώς δεν βρίσκαμε ανταπόκριση για συνάντηση των εκπροσώπων που είχαν οριστεί από τη συνέλευσή μας με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο για τα ζητήματα που μας απασχολούσαν, προχωρήσαμε σταδιακά σε μαζικό μοίρασμα κειμένων σε όλα τα τμήματα ζητώντας την συμπαράσταση του τακτικού προσωπικού, σε παράσταση διαμαρτυρίας με 10λεπτη συμβολική κατάληψη στο γραφείο του Συμβούλου και σε ολοήμερη λευκή απεργία, που ήταν και το αποκορύφωμα των δράσεων μας. Να αναφέρω πως στην παράσταση διαμαρτυρίας ήρθαν κάπου 6 συνάδελφοι από το τακτικό προσωπικό και μας στήριξαν που, προσωπικά, το βρήκα ελπιδοφόρο και συγκινητικό. Από την άλλη, την ημέρα της λευκής απεργίας - την οποία την προπαγανδίζαμε και ως ολοήμερη συνέλευση, για να παρακάμψουμε τυχόν τυπικά γραφειοκρατικά κολλήματα που θα μπορούσαν να επικαλεστούν για να μας εμποδίσουν - συναντηθήκαμε (οι εκπρόσωποι) με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου, ο οποίος αγνοούσε τα γεγονότα και το καθεστώς απασχόλησής μας και μην έχοντας εκτελεστικές αρμοδιότητες, δήλωνε αναρμόδιος να μας βοηθήσει.

φωτογραφία από τη συμβο[...] του Διευθύνοντα Συμβούλ[...]

Η λευκή απεργία όπως είπα ήταν το αποκορύφωμα των δράσεών μας. Κι αυτό όχι μόνο γιατί μετέπειτα η προσέλευση στις συνελεύσεις μειώθηκε σημαντικά, αλλά γιατί στη διάρκειά της – ενόψει της συνάντησης με τον Πρόεδρο του ΔΣ – έγινε η πιο ώριμη συνέλευση, όπου μίλησαν σχεδόν όλοι, υπήρχε συντονιστής και διατηρούνταν ένας σύντομος χρόνος ομιλίας χωρίς να μακρυγορεί κάποιος και μονοπωλεί την κουβέντα. Επίσης, είχε έρθει για στήριξη και το Σωματείο Μισθωτών Τεχνικών (ΣΜΤ) εκείνη την ημέρα, που είχε μια προηγούμενη παρουσία στο χώρο μοιράζοντας

κείμενα για του ΚΟΧ, το οποίο μας κάλεσε και στην επικείμενη γενική απεργία της επόμενης εβδομάδας.

Σε όλο τον αγώνα μας επίσης είχαμε τη συμπαράσταση του Σωματείου. Οι μαζικές συνελεύσεις και κινητοποιήσεις γενικά τράβηξαν ένα μήνα με αποτέλεσμα, μετά την λευκή απεργία και ενόψει του Πάσχα, η συμμετοχή να πέσει κατακόρυφα. Εν τέλει, ο Διευθύνων Σύμβουλος αποφάσισε να μας δει όλους μόλις 6 εργάσιμες μέρες πριν την απόλυση μας, που από αρκετούς εκλήφθηκε βέβαια ως κοροϊδία, ωστόσο οι περισσότεροι παρευρεθήκαμε. Γενικά, τα γεγονότα είναι πολλά για να καταγραφούν λεπτομερώς, αλλά για περισσότερα μπορεί κανείς να δει το σχετικό δελτίο τύπου που στείλαμε λίγο πριν την απόλυσή μας[1].

Οι συνελεύσεις πού και κάθε πότε γίνονταν;

Οι συνελεύσεις γίνονταν συνήθως κάθε βδομάδα λίγο μετά το σχόλασμα των συναδέλφων από το ένα κτίριο και λίγο πριν το σχόλασμα των συναδέλφων από το άλλο κτίριο, καθώς υπήρχε αναντιστοιχία στα ωράρια. Όταν η συμμετοχή έπεσε πολύ, έγινε μια προσπάθεια να κάνουμε αρκετά νωρίτερα τη συνέλευση, σε περίπτωση που έφταιγε και αυτό, αλλά επικαλέστηκε η Διοίκηση κάποια γραφειοκρατικά κολλήματα και έβαλε χέρι στο σωματείο και έτσι, δεν τα καταφέραμε, καθώς το Σωματείο μας παραχωρούσε το δικό του χώρο για τις συνελεύσεις.

λική κατάληψη του γραφείου ου της ΗΔΙΚΑ (28/03/14)

Η πρώτη συνέλευση έγινε τέλη Φλεβάρη νομίζω και μέχρι την Πρωταπριλιά, που έγινε η λευκή απεργία, η συμμετοχή δεν ήταν σίγουρα λιγότερη από 23 – μετρημένα - άτομα, χωρίς αυτό να σημαίνει πως παρέμεναν όλοι μέχρι το πέρας της κουβέντας. Επίσης, στην συνέλευση ήταν παρών ο Πρόεδρος του Σωματείου, όπως αρχικά είχε ζητηθεί, αν και στην πορεία και αυτό άλλαξε.

Είχαμε φτιάξει και mailing list που ανέβαιναν τα πρακτικά της συνέλευσης, οι αποφάσεις, ενημερώσεις, χρήσιμα links και βέβαια, όλα τα κείμενα για να εγκριθούν. Βέβαια, πολλοί λίγοι απαντούσαν, με αποτέλεσμα, μετά από ένα διάστημα, η έλλειψη απάντησης να εκλαμβάνεται ως ok για την έγκριση ενός κειμένου παραδείγματος χάρην. Ωστόσο, στόχος ήταν να υπάρχει από τη μια, διαφάνεια και από την άλλη, συλλογική ευθύνη για τα πράγματα. Κανα-δυο φορές άνοιξε κι ένας διάλογος αντιπαράθεσης για κάποιο ζήτημα, μάλιστα κάνα 2 άτομα διαχώρισαν παντελώς τη θέση τους, αλλά ήταν αρκετά εποικοδομητικός και δεν νομίζω ότι θα ήταν το ίδιο εύκολο να γίνει στη συνέλευση, λόγω έλλειψης χρόνου, συντονισμού της κουβέντας ή και υπομονής.

Ποιος ήταν ο ρόλος του σωματείου σε αυτόν τον αγώνα; Τι σχέσεις υπήρχαν με τους ΚΟΧ;

Η επαφή με το σωματείο έγινε αρχικά μέσω προσωπικής συζήτησης την ώρα που μοιραζόταν ένα κείμενο που αφορούσε το τακτικό προσωπικό της ΗΔΙΚΑ. Παρότι μας αναγνώριζαν ως εργαζόμενους, δεν υπήρξε δική τους πρωτοβουλία να βγάλουν πρώτοι κάποιο σχετικό κείμενο ή να έρθουν να μας συναντήσουν επί τούτου εξαρχής. Ωστόσο, μετά από την «αυτο-οργάνωσή» μας, στάθηκαν αλληλέγγυοι και μας στήριξαν στις συνελεύσεις και τις κινητοποιήσεις μας.

Το σωματείο, άλλωστε, ήταν αυτό που μας έφερε σε επαφή με τους υπόλοιπους κοινωφελείς που αγνοούσαμε ποιοι ήταν και πού βρίσκονταν. Επίσης, όπως είπα, μας παραχώρησε το χώρο του στο κτίριο για να πραγματοποιήσουμε τις συνελεύσεις μας. Η συμμετοχή του Προέδρου μάς έδωσε μια καλύτερη εικόνα για τη λειτουργία της ΗΔΙΚΑ και τη στάση της Διοίκησης. Ακόμα, μας βοήθησε στην προπαγάνδιση των κειμένων μας εντός της εταιρίας, ανοίγοντας και το ίδιο το ζήτημα στο τακτικό προσωπικό με συζήτηση και σχετική του ανακοίνωση για τα κοινωφελή προγράμματα.

Ωστόσο, το ίδιο το σωματείο διεπόταν από ένα σωρό αντιφάσεις, που προσπαθούσε να τις ξεπεράσει χωρίς να το επιτυγχάνει πάντα, πράγμα που ενίοτε οδηγούσε σε (υπόγειες) παρεξηγήσεις που φαίνεται πως λειτούργησαν διασπαστικά. Για παράδειγμα, ενώ από τη μια εξέφραζε δημόσια πως ήθελε να έχει έναν παρατηρητικό ρόλο στη συνέλευση, αποφεύγοντας να τη χειραγωγήσει, από την άλλη, η άποψη του προέδρου σε πιο τεχνικά/θεσμικά ζητήματα είχε βαρύνουσα σημασία, καθώς του αναγνωριζόταν αυτή η ιδιότητα. Συνεπώς, χωρίς να γίνεται εσκεμμένα, ορισμένες φορές υπερίσχυε η άποψη του προέδρου ως προς το πώς να κινηθούμε, εξού και προχωρήσαμε κλιμακωτά στις δράσεις μας και καθυστερήσαμε, δεδομένου του χρόνου που είχαμε, να πιέσουμε σε μια συνάντηση με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο (ΔΣ).

Επίσης, οι αδυναμίες που ως συνέλευση δεν καταφέραμε να επιλύσουμε ενδεχομένως οδήγησαν σε άτυπους ρόλους. Για παράδειγμα, η μη προετοιμασία του κόσμου για τα ζητήματα που τίθονταν στη συνέλευση και η αδυναμία συντονισμού της κουβέντας, πολλές φορές έδινε περισσότερη βαρύτητα σε όποιον είχε έναν πιο συγκροτημένο λόγο ή ένα σχέδιο για το πώς να κινηθούμε, παρά τις προσπάθειες να υπάρχει ισότιμη συμμετοχή, να ακουστούν όλες οι γνώμες, ακόμα και να υπάρχει ψηφοφορία για κάποια ζητήματα και διαφάνεια μέσω συνεχών ενημερώσεων και τη χρήση και της mailing list.

Έπαιξε κάποιο ρόλο η ΣΥΝΕΚΟΧ και η σύσκεψη[2] στον αγώνα σας;

Καταρχάς, προσωπικά αν δεν ήμουν μέλος αυτής της συλλογικότητας δεν ξέρω αν το ίδιο εύκολα θα μπορούσα να πάρω την πρωτοβουλία να καλέσω μια συνέλευση ή να έχω τη συγκεκριμένη δράση, όπως η κόντρα με τον Διευθύνων Σύμβουλο την τελευταία μέρα. Είναι διαφορετικό να γνωρίζεις πως υπάρχει κόσμος και εκτός της φάσης που μπορεί να σε στηρίξει, να συζητήσεις κτλ.

Επίσης, στα πλαίσια της σύσκεψης μπήκε και το ζήτημα συμμετοχής στην παρέμβαση στον ΟΑΕΔ. Θυμάμαι είχαμε σηκώσει χέρια τουλάχιστον 8 άτομα για να πάμε αλλά τελικά ακυρώθηκε στην πορεία της συζήτησης καθώς, καλώς ή κακώς, μπήκε σε προτεραιότητα να ξεκαθαρίσουμε το τοπίο στην εταιρία και μετά να κινηθούμε προς τα έξω. Πάντως, έδινε σίγουρα κουράγιο και ελπίδα το γεγο-

νός ότι υπήρχε κόσμος, πέρα από εμάς στην ΗΔΙΚΑ, που ασχολούταν με το ζήτημα. Υπήρχε η ανάγκη και η επιθυμία για συνεύρεση με άλλους κοινωφελείς και είναι κρίμα που δεν επιτεύχθηκε σύντομα κάποιο ραντεβού στο δρόμο, όσο τα πράγματα ήταν εν βρασμώ στην ΗΔΙΚΑ.

Γιατί αραίωσε ο κόσμος από τις διαδικασίες;

Θεωρώ πως ένα σωρό παράγοντες συντέλεσαν σε αυτό, εκ των οποίων κάποιους τους έχω ήδη αναφέρει. Το κύριο πιστεύω πως ήταν οι διαρκείς κινητοποιήσεις χωρίς πρακτικό αποτέλεσμα. Αυτό σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι συνελεύσεις γίνονταν κάθε βδομάδα και κρατούσαν πάνω από ώρα με αποτέλεσμα να είναι κουραστικές κάποιες φορές και το γεγονός ότι είχε εκλεχτεί αντιπροσωπεία και ο κόσμος δε θεωρούσε ότι είχαμε κάτι άλλο να πούμε σε σχέση με τα αιτήματα έπαιξε ρόλο. Επίσης, είχε βγει η απόφαση του Υπουργείου[3] που, αν και τονιζόταν στη συνέλευση να μην μας πτοήσει και πως οφείλουμε να συνεχίσουμε για εμάς και τους επόμενους κοινωφελείς, σίγουρα έδωσε μια αίσθηση ματαιότητας σε κάποιο κόσμο. Ακόμα, η μετέπειτα καχυποψία με το σωματείο ίσως έδιωξε κόσμο. Επίσης, υπήρξαν διαφωνίες για κάποια αιτήματα, πχ ορισμένοι ήθελαν παράταση της «σύμβασης», με το οποίο αρκετοί διαφωνούσαμε, με αυτούς τους όρους τουλάχιστον, οπότε κι εκείνοι δεν προσέρχονταν πλέον στην συνέλευση. Τέλος, ο χρόνος περνούσε, ο Διευθύνων Σύμβουλος ήταν άφαντος και μετά το Πάσχα μας έμενε λίγο διάστημα απασχόλησης ακόμα, οπότε ο αγώνας άρχισε να θεωρείται χαμένος. Α, θεωρώ σημαντικό και το γεγονός πως δεν υπήρξε ένας συντονισμός με άλλους κοινωφελείς ή κάποιος αγώνας αλλού για να έρθουμε σε επαφή.

Εγώ πιστεύω πως μπορούσαμε να το τραβήξουμε σε μεγαλύτερα επίπεδα, από το να περάσουμε σε αποκλεισμό του δρόμου, να ζητήσουμε στήριξη από τη σύσκεψη για μεγαλύτερη κινητοποίηση κι ανάδειξη του ρόλου της ΗΔΙΚΑ κ.ά, που ποτέ δε δόθηκε η ευκαιρία να συζητηθούν λόγω της εξέλιξης.

Τι πιστεύεις ότι πετύχατε με τις κινητοποίησεις; Τι ανέδειξε αυτός ο αγώνας;

Με μια πρώτη ματιά, κάποιος θα μπορούσε να διακρίνει μια ματαιότητα έπειτα από τόσες κινητοποιήσεις. Ωστόσο, πιστεύω πως υπάρχουν πράγματα που επιτύχαμε και τα θεωρώ ιδιαίτερα αξιόλογα και πρωτόγνωρα.

Καταρχάς, νομίζω ήταν ο πρώτος αγώνας με τέτοια συμμετοχή –αναλογικά– σε χώρο εργασίας, που γίνεται από κοινωφελείς και ξεπερνά το αίτημα της καταβολής μισθού, περνώντας σε περαιτέρω εργασιακά δικαιώματα. Και μόνο το γεγονός ότι χωρίς να γνωριζόμαστε καθόλου μέσα σε έναν μήνα καταφέραμε να κάνουμε τόσα πράγματα είναι ελπιδοφόρο.

Αντίστοιχα, ήταν ένας αγώνας που προσπάθησε με έναν τρόπο να συνδεθεί με το τακτικό προσωπικό και που το σωματείο στο χώρο εργασίας συντέλεσε σε αυτό. Επίσης, σε όλες τις συνελεύσεις τονιζόταν η σημασία να κατακτήσουμε κάτι και να μην πτοούμαστε από τις θεσμικές αποφάσεις[3], ειπωνόταν δηλαδή πως δεν αφορά μόνο εμάς τώρα, μας αφορά και ως μελλοντικούς άνεργους και ως μελλοντικούς εργαζόμενους.

Όσον για τα πρακτικά αποτελέσματα, πράγματι, μπορεί να μην πετύχαμε όλα όσα ζητούσαμε, όμως, τα ημερομίσθια που χάθηκαν λόγω των καρτών αναπληρώθηκαν από εκεί που στην αρχή η γραμματεία ισχυριζόταν πως δεν μπορούσε να γίνει τίποτα.

Δεύτερον, η καταβολή του μισθού, τουλάχιστον από την πλευρά της ΗΔΙΚΑ, δεν ξανακαθυστέρησε. Τρίτον, όλο και περισσότεροι πήγαιναν να πάρουν την αναγγελία πρόσληψης από τη γραμματεία και γενικότερα, είχαμε γίνει ενοχλητικοί, επομένως πιστεύω πως αποφεύχθηκαν στη συνέχεια λάθη που θα μπορούσαν να μας προκαλέσουν.

Επίσης, αν και με μεγάλη καθυστέρηση, καταφέραμε να συναντηθούμε με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και να τον εκθέσουμε δημοσίως (και με το δελτίο τύπου), ενώ πάρθηκε πίσω και η αυθαίρετη ανακοίνωση του «λείπεις ώρα, σου κόβεται μέρα». Με λίγα λόγια, στην ΗΔΙΚΑ τουλάχιστον πιστεύω πως σίγουρα θα το ξανασκεφτούν να ξαναπροσλάβουν κοινωφελείς στο μέλλον.

Από την άλλη, αυτός ο αγώνας ανέδειξε και όρια και αντιφάσεις. Για παράδειγμα, ανέδειξε τις συγκρούσεις μεταξύ των διαφορετικών εργασιακών σχέσεων στην ίδια εταιρία και κατά πόσο μπορούν ή όχι να χτιστούν γέφυρες επικοινωνίας υπεράνω υποψίας ή χειραγώγησης, δηλαδή την ανάγκη σύνδεσης με το τακτικό προσωπικό, αλλά και τις αντιφάσεις που ενέχει αυτή η σύνδεση.

Επίσης, η λογική της ανάθεσης δεν εξαλείφτηκε και μάλλον λειτούργησε ανασταλτικά μετά από ένα σημείο, αλλά η αλήθεια είναι πως δεν ξέρω αν θα μπορούσαν να είχαν γίνει πολύ διαφορετικά τα πράγματα. Τέλος, ανέδειξε την ανάγκη για μαζικότητα και εξάπλωση αυτών των αγώνων, ώστε να υπάρχει αλληλοτροφοδότηση και η δράση να συνεχίζεται στους χώρους εργασίας.

Όπως και να ‘χει, αφήνει μια σημαντική παρακαταθήκη που ελπίζω να αξιοποιηθεί για να έχουμε ακόμη περισσότερους και πιο επιτυχείς αγώνες μέχρι την πλήρη κατάργηση αυτών των προγραμμάτων.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Βλ. το «Δελτίο τύπου εργαζόμενων 5μηνης απασχόλησης στην ΗΔΙΚΑ Α.Ε.» στο skya.espiv.net.

[2] Για τη σύσκεψη συλλογικοτήτων ανέργων και την κινητοποίηση στα κεντρικά του ΟΑΕΔ στον Άλιμο στις 27/02 βλ. «Απολογισμός του αγώνα ενάντια στα κοινωφελή (από Άλιμο ως Καισαριανή)» στο skya.espiv.net.

[3] Για την απόφαση βλ. σχετικά links:
https://ergatis.files.wordpress.com/2014/06/ceb4ceb9ceb1cf84ceb1cebeceb5ceb9cf82-ceb3ceb9ceb1-cf89cf86ceb5cebbcebfcf85cebcceb5cebdcebfcf85cf82-cebacebfceb9_cebdcf89cf86ceb5cebb.pdf
http://www.alfavita.gr/sites/default/files/attachments/2014_4317_158_ypourg_ergasias_koinofelis_apasxolisi.pdf

Παράγοντας στατιστικές πληροφορίες για το ελληνικό κράτος

(η σκοπιά ενός μόνιμα ελαστικού «ιδιώτη συνεργάτη» της ΕΛ.ΣΤΑΤ)

*

Περιπλανωμενος με την καρτα ανεργιας μου στην αγορά εργασίας τα τελευταία 2 χρόνια,[1] έχω υπάρξει και σε μια «απασχόληση» που δεν εναλλάσσεται και έχει αποδειχθεί σταθερή στον χρόνο που μου απορροφά και στο ποσό χρημάτων που μου ανταποδίδει. (Όχι και τόσο) προφανώς, είναι μια δουλειά, που όπως πολλές τη σήμερον ημέρα, δεν θεωρείται δουλειά αλλά εξωτερική συνεργασία, δεν έχει σταθερό μισθό, πληρώνει πολύ καιρό μετά το πέρας της εργασίας μέσω απόδειξης δαπανών και ταυτόχρονα καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες μιας δημόσιας υπηρεσίας. Αυτή η εργασία που δεν θεωρείται εργασία πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο από φοιτητές, ανέργους, επισφαλώς εργαζόμενους ή νοικοκυρές που ερευνούν, συλλέγουν και καταγράφουν τα στατιστικά στοιχεία του ελληνικού κράτους γύρω από τις δραστηριότητες της ελληνικής κοινωνίας και αποκαλούνται «Ιδιώτες Συνεργάτες» (Ι.Σ.) της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Με άλλα λόγια, στο κείμενο που διαβάζετε θα προσπαθήσω να εξηγήσω πως π.χ. γίνεται να παράγονται τα ποσοστά της ανεργίας (της κύριας έρευνας της ΕΛ.ΣΤΑΤ. τα δεδομένα της οποίας όλοι επικαλούμαστε όταν μιλάμε για το ζήτημα) μέσα από την εργασία ενός (τυπικά) ανέργου. Καθόλου εύκολη διαδικασία όπως θα καταλάβετε, ιδιαίτερα επειδή οι σκέψεις που θα μοιραστούμε προέρχονται από ατομικά βιώματα που δεν έχουν συναντηθεί σε κάποια αγωνιστική κινητοποίηση με άλλα αντίστοιχα βιώματα συναδέλφων, αν εξαιρέσουμε τις απογραφές του 2011 και του αγώνα που δόθηκε τότε[2].

Όλα ξεκινάνε με τη συμπλήρωση μιας φόρμας στο διαδύκτιο, ανά 8 μήνες μετά από κάποια διαφήμιση σε κάποιο site του στυλ «νέες θέσεις εργασίας από την ΕΛ.ΣΤΑΤ.». Στη φόρμα συμπληρώνεις τα στοιχεία σου, την προηγούμενη συμμετοχή σου σε ανάλογες έρευνες, τρεις περιοχές που σε ενδιαφέρουν να εργαστείς και πόσο χρόνο μπορείς να διαθέσεις (40, 80 ή 120 ώρες τον μήνα, αν θυμάμαι καλά, οι επιλογές), αν επιθυμείς έρευνες σε νοικοκυριά ή επιχειρήσεις[3] και δηλώνεις ότι οι αμοιβές σου από παροχή υπηρεσιών το προηγούμενο έτος δεν ξεπερνούν τα 4.900 ευρώ. Πατώντας το «κλικ» γίνεσαι μέρος του «Μητρώου Ιδιωτών Συνεργατών» της ΕΛ.ΣΤΑΤ.» όπου ανάλογα με την προηγούμενη εργασιακή σου εμπειρία σε στατιστικές έρευνες/δημοσκοπήσεις) και τις σπουδές σου βαθμολογείσαι[4] σε σχέση με τις θέσεις εργασίας που ζητά η κάθε στατιστική έρευνα σε κάθε περιοχή (που εκτιμώ ότι κυμαίνονται από 200 ως 1000 θέσεις πανελλαδικά, σε ένα έτος οπότε φαντάζομαι εργάζονται σε διαφορετικές φάσεις κάμποσες χιλιάδες άτομα με αυτό το καθεστώς).

Ουσιαστικά, ο τρόπος επιλογής προάγει αυτούς που έχουν εργαστεί στο παρελθόν και δεν τα έχουν παρατήσει. Το μεγαλύτερο κομμάτι της πρόσκλησης της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για τη συγκεκριμένη απασχόληση, εξηγεί ότι ο «συνεργάτης» διαγράφεται από το «Μητρώο Ι.Σ.», καθώς και από το επόμενο που θα βγει στις παρακάτω περιπτώσεις: Αν αρνηθεί κάποια έρευνα που θα του προσφερθεί, ουσιαστικά αν δεν απαντήσει ουσιαστικά εντός 48 ωρών με ΝΑΙ στο SMS που θα του σταλεί και θα τον ενημερώνει ότι επιλέχθηκε. Αν παρατήσει στη μέση μια έρευνα που ξεκίνησε. Αν δεν ανταποκριθεί καλά στη δουλειά του (π.χ. παραδώσει πολύ λίγα στατιστικά δελτία) και αξιολογηθεί αρνητικά. Από την πλευρά των αφεντικών πρόκειται σίγουρα για έναν αρκετά αποδοτικό τρόπο να αξιολογούν αυτό το διάχυτο εργατικό δυναμικό, να ξεσκαρτάρουν αυτούς που δεν έχουν τόση όρεξη για δουλειά και να μη σπαταλάνε τόσο χρόνο στο να επιλέγουν και να αντικαθιστούνε τους κάθε φορά «συνεργάτες», δίνοντας ως ανταμοιβή σε όσους αντέχουν απλά τη συνέχιση της εργασίας. Από εργατική σκοπιά πάλι πρόκειται για μια ακόμα διαδικασία πειθάρχησης μας που στόχο έχει να απολέσουμε το παραμικρό στοιχείο προσωπικής επιλογής και προγραμματισμού πάνω στον χρόνο και τις συνθήκες τις εργασίας μας (βλ. και την ανάλυση της συλλογικότητας μας για το workfare ως επιβολή της εργασίας στους ανέργους[5]).

Προσέξτε: Δεν υπογράφουμε κάποια σύμβαση εργασίας με υποχρεώσεις και δικαιώματα, μόνο μια υπεύθυνη δήλωση ότι «η παροχή υπηρεσιών δεν θεωρείται ότι υποκρύπτει σχέση εξαρτημένης εργασίας». Όμως υποχρεούμαστε ως «εξωτερικοί» να είμαστε διαθέσιμοι κάθε στιγμή και ώρα που θα επιλέγουμε από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. ανεξάρτητα του τι άλλο κάνουμε στη ζωή μας για να επιβιώσουμε. «Καλά», θα ρωτήσει κάποιος άσχετος με τις σύγχρονες επισφαλείς συνθήκες εργασίας, «σου προσφέρεται δουλειά σε τέτοια περίοδο κρίσης κι εσύ έχεις το θράσος να γκρινιάζεις ότι σου επιβάλλεται;» Προτεινόμενη απάντηση: «Ναι, γιατί κάνω ταυτόχρονα 2-3 τέτοιες δουλειές για να επιβιώσω και προσπαθώ να καθορίσω στο ελάχιστο τον τρόπο που θα ανταπεξέλθω χωρίς να πάθω υπερκόπωση, μαλάκα». Εναλλακτικά, μπορούμε να δούμε τις συνθήκες εργασίας αυτής της υποτίθεται «φοβερής ευκαιρίας για δουλειά».

Κατ' αρχήν, μπορεί να υποχρεούσαι να εργάζεσαι όποτε σου ζητήσουν κάτω από τις δικές τους συγκεκριμένες προθεσμίες, αλλά η πληρωμή γίνεται στην καλύτερη 5 μήνες, στην χειρότερη ενάμιση χρόνο, μετά την παράδοση των στατιστικών δελτίων. Άλλη μια εργασία δηλαδή που πρέπει για τ' αφεντικά να εκτελεστεί χωρίς να πρέπει να τους απασχολεί ο τρόπος επιβίωσης των εργαζομένων, της κάλυψης των καθημερινών και μηνιαίων τους εξόδων. Την ΕΛ.ΣΤΑΤ. αναλόγως δεν την απασχολεί αν λόγω αυτής της δουλειάς για τον ΟΑΕΔ

μπορεί και να θεωρηθούμε εργαζόμενοι (θεσμικά το τοπίο θεωρείται ακόμα «γκρίζο», υποκείμενο στην καλή διάθεση των υπαλλήλων που θα το πάρουν χαμπάρι), ούτε φυσικά το πώς θα αποκτήσουμε ασφάλεια υγείας. Αυτός άλλωστε είναι κι ο λόγος που μεγάλο κομμάτι των «Ι.Σ.» έχουν ταυτόχρονα τη φοιτητική ιδιότητα και συγκατοικούν με γονείς που του καλύπτουν μεγάλο μέρος αυτών των αναγκών.

Έπειτα, αυτή η εργασία, όποτε πληρώνεται, πληρώνεται με το κομμάτι και υπόκειται σε παρακράτηση φόρου 25%. Το δεύτερο σημαίνει ότι το ¼ των χρημάτων που δικαιούσαι μπορεί να τα πάρεις μέχρι και 2μιση χρόνια μετά την παράδοση της εργασίας σου, στη φορολογική δήλωση της επόμενης χρονιάς από αυτής που θα πληρωθείς. Μπορεί βέβαια και να μην τα πάρεις ποτέ αναλόγως των υπόλοιπων εισοδημάτων ή της ακίνητης περιουσίας που διαθέτεις[6]. Τ' ότι δουλεύεις με το κομμάτι σημαίνει ότι ο χρόνος που χρειάζεσαι για να επικοινωνήσεις με τους ανθρώπους των νοικοκυριών που αποτελούν το δείγμα δεν ταυτίζεται με το χρόνο που πληρώνεσαι, αφού ένα σημαντικό κομμάτι του δείγματος (40-50% στις περισσότερες έρευνες που οι ειδοποιήσεις στα νοικοκυριά δεν στέλνονται ταχυδρομικώς από την ΕΛ.ΣΤΑΤ.) αντιστοιχεί σε κενά διαμερίσματα ή σε κατοίκους που δεν έχουν χρόνο/διάθεση να απαντήσουν και σπανίως δίνεται η δυνατότητα αντικατάστασης που μειώνει την αξιοπιστία της έρευνας (τ' ότι το δείγμα επιλέγεται με τυχαίο τρόπο κι όχι π.χ. από γνωστούς). Οπότε ένας «Ι. Σ.» αντιμετωπίζει συνεχώς την αντίστοιχη ταλαιπωρία και άγχος ενός εξωτερικού υπαλλήλου/πλασιέ προϊόντων που ο (μελλοντικός) «μισθός» του ταυτίζεται με τον αριθμό των προσώπων που θα πείσει μέσω των επικοινωνιακών μέσων που θα χρησιμοποιήσει να διαθέσουν κάποιο χρόνο συνεργασίας.

Στις αντιξοότητες του επαγγέλματος προστίθεται ο μικροαστικός φόβος ενός σημαντικού κομματιού της ελληνικής κοινωνίας, με τους εργαζόμενους πόρτα-πόρτα να θεωρούμαστε a priori ύποπτοι εισβολείς με στόχο να πλήξουμε την ασφάλεια της ιδιοκτησίας τους. Τέλος, για έναν ενεργό πολιτικά «Ι.Σ.» όπως του λόγου μου, δεν μπορεί να μην επισημανθεί η σχιζοφρένεια του να προσπαθείς να πείσεις αγανακτισμένους με τις πολιτικές του ελληνικού κράτους συμπολίτες (που δεν είναι επίσης λίγοι) για την επιστημονική/πολιτική ουδετερότητα της εργασίας σου, που δεν έχει ως στόχο το «φακέλωμα» των προσωπικών τους δεδομένων[7]. Πιο πολύ πετυχαίνει η ταξική ειλικρίνεια του «άνεργος είμαι κι εγώ και βγάζω ένα μεροκάματο πληρωνόμενος με το κομμάτι», ενώ αντίθετα η επίκληση στο υποχρεωτικό βάση νόμου της συμμετοχής στην έρευνα μπορεί να προκαλέσει μικρές αντικρατικές εκτονώσεις στο πρόσωπο σου με φόντο κλειστές πόρτες σκοτεινών πολυκατοικιών (υποσημείωση: οι μετανάστες στα υπόγεια αποδεικνύονται σχεδόν πάντα φίλοι μας, όπως και αρκετοί φοιτητές που καταλαβαίνουν βάσει και της δικιάς τους εμπειρίας).

Όσο ενδιαφέρον κι αν έχει ο συγχρωτισμός με τον «κοσμάκη εκεί έξω» (και, πιστέψτε με, έχει για το τι λέμε εμείς οι «πολιτικοποιημένοι») 2-3 καθαρές ώρες door-to-door εργασίας τα απογεύματα, τα Σ/Κ ή τις αργίες συνιστούν μια ιδιαίτερα κοπιαστική και αλλοτριωτική συνθήκη (πόσο μάλλον αν την κάνεις παράλληλα με πρωινή απασχόληση…) που αποτελεί την υλική βάση αυτής της παραγωγικής διαδικασίας. Σε αυτήν πρέπει να προσθέσουμε τη μίζερη συμπληρωματική δουλειά γραφείου, υποβοηθητικών τηλεφωνημάτων, εισαγωγής των δεδομένων σε υπολογιστές (που επιζητούν να αποφύγουν οι «μόνιμοι»), την παρακολούθηση απλήρωτων σεμιναρίων για την κάθε έρευνα και τον χρόνο και τα έξοδα μετακίνησης στο κτίριο της ΕΛ.ΣΤΑΤ. (στα Καμίνια) για την παραλαβή/παράδοση του υλικού. Εντέλει, όλα τα παραπάνω αποτελούν εργασία που καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες της ΕΛ.ΣΤΑΤ., χωρίς την οποία δεν θα μπορούσε να παράγει το υλικό της που αξιοποιείται μετά από πολιτικούς/κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς πανευρωπαϊκά ως αντικειμενικό δεδομένο για την εξαγωγή κοινωνιολογικών συμπερασμάτων και την χάραξη των αντίστοιχων πολιτικών. Η ιδιαίτερη φύση, από την άλλη, της εργασίας (μη ύπαρξη συγκεκριμένου, σταθερά ορισμένου χρόνου και χώρου εργασίας) δίνουν το νομικό πάτημα στην ΕΛ.ΣΤΑΤ. να την εκμεταλλεύεται ως εξωτερική «συνεργασία».

Ανεξάρτητα από την άποψη των νεοφιλελεύθερων αφεντικών μας[8] για την φύση της εργασίας μας, αυτή απαιτεί όπως είδαμε σταθερές και πιεστικές υποχρεώσεις από τις ζωές μας κάθε μήνα και ως αντάλλαγμα μας αμείβει (σε περίπτωση που επιλέξουμε το ανώτατο χρόνο εργασίας ανά μήνα) με 2.500-3.000 ευρώ καθαρά σε ετήσια βάση, σε 8-9 δόσεις που κατά μέσο όρο κυμαίνονται από 150 ως 450 ευρώ. Ένα ποσό με το οποίο δεν ζει προφανέστατα κανείς μόνος του, αλλά είναι μια χαρά για τον χρόνο που μπορεί να διαθέσει ένας/μια φοιτητής/τρια. Το βασικό πρόβλημα που απασχολεί επομένως εμάς τους «Ιδιώτες Συνεργάτες» είναι η απίστευτη γραφειοκρατία και αυθαιρεσία που εμποδίζει την όσο το δυνατόν εγκυρότερη καταβολή των δεδουλευμένων μας, κεντρική αφορμή άλλωστε της αγωνιστικής κινητοποίησης των ανέργων/εργαζομένων που συμμετείχαμε στην πανελλαδική απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ. το 2011. Παρά την υπαρκτή ανάμνηση της ελπιδοφόρας κοινότητας αγώνα που φτιάχτηκε τότε σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα και

επέβαλλε με καταλήψεις κτιρίων την επιτάχυνση της διαδικασίας πληρωμής, δεν υπήρξε κάποια οργανωτική συνέχεια που να ορθώνει κάποιο συλλογικό ανάχωμα στην εκμετάλλευση/ελαστικοποίηση της εργασίας μας ή έστω να βοηθάει στη σύσφιξη συναδελφικών δεσμών που θα τα βάλουν με την ατομικοποίηση και τον κατακερματισμό μας. Οι «Ι.Σ.» συναντιόμαστε μόνο στα σεμινάρια, συμμετέχουμε σε διαφορετικές έρευνες, σε διαφορετικές περιοχές και εν γένει τραβάμε ο καθένας το δικό του δρόμο.

Λόγω αυτής της έλλειψης, μέχρι στιγμής οι αντιδράσεις απέναντι στο μοντέλο εργασίας περιορίζονται μόνο στην ατομική «γκρίνια», σε ατομικά σαμποτάζ ή απλά στο να παρατήσεις τη δουλειά και να πρέπει να αντικατασταθείς τελευταία στιγμή. Όταν λέμε «γκρίνια», εννοούμε π.χ. ότι παίρνουμε συνεχόμενα τηλέφωνα και ψάχνουμε τους αρμόδιους για τις καθυστερήσεις Ή οι σεκιουριτάδες του κτιρίου διπλοτσεκάρουν τα στοιχεία μας πριν μπούμε και δεν μας αφήνουν χωρίς συνοδεία στο κτίριο, γιατί υποστηρίζουν ότι μια αγανακτισμένη συναδέλφισσα έφτασε έξω από το γραφείο του πρόεδρου για να διαμαρτυρηθεί για την απλρωσιά της. Όταν λέμε σαμποτάζ, π.χ. καθυστερούμε να παραδώσουμε το υλικό που μας ζητείται γιατί «δεν έχουμε λεφτά να πληρώσουμε το εισιτήριο του λεωφορείου». Η απάντηση εκεί είναι ότι θα θεωρηθεί άρνηση εργασίας, θα διαγραφούμε από το Μητρώο και μπορεί να μην πληρωθούμε και ποτέ. Σε τέτοιες (ρητές ή άρρητες) κόντρες μπορούμε να συναντήσουμε και τη σημαντική συναδελφική υποστήριξη από τους «μονίμους»/ προϊστάμενους μας, που μας «καλύπτουν» σε σχέση με τα χρονικά περιθώρια παράδοσης που έχουμε ξεπεράσει. Μια άλλη μορφή ατομικού σαμποτάζ είναι η προσπάθεια συμπλήρωσης δελτίων, χωρίς να ακολουθείς όλες τις τυπικότητες που προσδίδουν αξιοπιστία στην έρευνα και αυξάνουν τον χρόνο εργασίας (π.χ. αποφεύγοντας να πάρεις τηλέφωνα για επιβεβαίωση στοιχείων που πρέπει να ξανατσεκάρεις ή αντικαθιστώντας όσους από το δείγμα αρνούνται να συμμετάσχουν στην έρευνα με πιο φιλικούς γείτονες τους κι άλλα πολλά που καλό θα ήταν να μην τα διαβάσουν τ' αφεντικά της ΕΛ.ΣΤΑΤ.).

Στην περίπτωση της έρευνας για την ανεργία (εργατικού δυναμικού) παρατηρούνται οι μεγαλύτερες καθυστερήσεις πληρωμών, ως κι ενάμιση χρόνο μετά την παράδοση του υλικού, με την ΕΛ.ΣΤΑΤ. να επικαλείται ως αιτία τους ελέγχους που γίνονται για την παράδοση παραπάνω καινούριων δελτίων των αναμενόμενων από μερικούς συναδέλφους (και ενώ αυτό αποτελεί ζητούμενο από τους προϊσταμένους μας)[9], ή την ύπαρξη φορολογικών εκκρεμοτήτων από άλλους συναδέλφους, γεγονός που μπλοκάρει την πληρωμή όλων. Γι' αυτό τον λόγο έχει τύχει τα τελευταία δυο χρόνια ν' ανταλλάξουμε mail με κάποιους συναδέλφους και να έχουμε ανέβει να διαμαρτυρηθούμε 7-8 άτομα μαζί στα γραφεία των υπευθύνων που συνήθως μας πετάνε «μπαλάκι» ο ένας στον άλλον, μέχρι τον πρόεδρο που φυσικά δεν ασχολείται με εμάς τους «εξωτερικούς», ακόμα κι αν πρωτοκολλούμε αίτηση συνάντησης μαζί του. Αυτές οι πιο «αυθόρμητες» διαδικασίες διαμαρτυρίας όμως δεν έχουν αναπτυχθεί σε κάποιο πιο οργανωμένο και σταθερό επίπεδο συναδελφικής επαφής.

Το αν αυτή η οργανωμένη και μαχητική συναδελφική επαφή θα βρει ένα τρόπο να αυτοθεσμιστεί -ξεπερνώντας τις δομικές δυσκολίες συνδικαλιστικής οργάνωσης που νομίζω ότι σκιαγραφήθηκαν στο κείμενο/εργατική εμπειρία που διαβάζετε- αποτελεί ένα συνεχές ζητούμενο στις σύγχρονες συνθήκες ελαστικής/επισφαλούς εργασίας. Μπορούμε να είμαστε σίγουροι μόνο για τις αποτυχημένες συνταγές οργάνωσης, τύπου σωματείο ή (λενινιστικό) κόμμα, που μας προσφέρονται μέχρι στιγμής. Μπορούμε να είμαστε επίσης σίγουροι ότι σ' αυτήν την προσπάθεια δεν έχει ερευνηθεί όσο θα έπρεπε η δυναμική νέων μέσων οργάνωσης, όπως π.χ. η χρήση των social media (και στην περίπτωση της ΕΛ.ΣΤΑΤ. των mailing list μέσω των όποιων επικοινωνούνε μαζικά μ' εμάς για κάθε έρευνα). Μπορούμε ακόμα να είμαστε βέβαιοι ότι όσο σταθεροποιούμαστε οι μόνιμα ελαστικοί και μαθαίνουμε να επιβιώνουμε μέσα σε ένα συνεχές περιβάλλον υποτίμησης της εργατικής μας δύναμης, αυξάνονται οι υποκειμενικές δυνατότητες οργάνωσης μας. Μπορούμε, τέλος, να είμαστε 100% βέβαιοι ότι τίποτα δεν θα γίνει προς αυτή την κατεύθυνση αν δεν το προσπαθήσουμε.

πολυεργαλείο

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1 Βλ. ενδεικτικά «Το Workfare στη ζωή μου (ή 56 μέρες κοινωφελούς εργασίας στον πολιτισμό)», η Σφήκα, τ.6, Μάρτιος 2014, http://skya.espiv.net/το-workfare-στη-ζωή-μου-ή-56-μέρες-κοινωφελούς-ε/ και «Δευτέρες χωρίς λιακάδα, πόρτα, πόρτα, διπλοθεσίτης δημοσίου» στο http://polyergaleio.blogspot.gr/2012/10/blog-post.html

[2] Βλ. τα κείμενα «Ο αγώνας των απογραφέων – (συμπεράσματα από) Μία μικρή νίκη με μεγάλη, ίσως, σημασία», Σφήκα, τ. 2-3, Απρίλης-Μάης 2012 και το «Όταν κάποιοι επισφαλείς οργανώνονται - ο αγώνας των απογραφέων/τομεαρχών» στο http://polyergaleio.blogspot.gr/2011/12/blog-post_04.html

[3] Η έρευνα σε επιχειρήσεις γίνεται σε εργάσιμες μέρες και ώρες και επειδή δεν έχω εικόνα για τις συνθήκες εργασίας σε αυτή την κατηγορία, ό,τι γράφεται σε αυτό το κείμενο έχει να κάνει με την κατηγορία των ερευνών σε νοικοκυριά.

[4] Εγώ δούλεψα πρώτη φορά τον Οκτώβρη του '12 μετά από αίτηση που έκανα τον Απρίλη για να εργαστώ το οχτάμηνο από Μάη ως Δεκέμβρη. Φαντάζομαι μέτρησαν τα μόρια που είχα από τη συμμετοχή μου στις πανελλαδικές απογραφές της ΕΛ.ΣΤΑΤ. το 2011. Μέχρι σήμερα έχω συμπληρώσει άλλες 3 φορές την ίδια φόρμα και έκτοτε εργάζομαι κάθε μήνα του 8μηνου στο οποίο αιτούμαι.

[5] Βλ. «Workfare: η συνέχεια της ανεργίας με άλλα μέσα», σ.κυ.α., Ιούνιος 2013, http://skya.espiv.net/2013/07/07/workfare-η-συνέχεια-της-ανεργίας-με-άλλα-μέσα/

[6] Π.χ. αν είσαι άνεργος (για τον ΟΑΕΔ) που κατοικείς σε δικό σου διαμέρισμα 50 τ.μ. με 3.000 ευρώ εισόδημα το 2013 από «ελευθέρια επαγγέλματα» (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) και άλλα 3.000 από μισθωτές υπηρεσίες (π.χ. από 8μηνη σύμβαση στα ΕΛΤΑ) ξεπερνάς το αφορολόγητο των 4.900 και αντί να σου επιστραφούν τα 650 ευρώ της παρακράτησης καλείσαι να πληρώσεις 150 ευρώ φόρο.

[7] Άποψη του γράφοντος είναι ότι τα ερωτήματα των ερευνών γίνονται από την σκοπιά των αποριών που έχουν τα αφεντικά (ή καλύτερα ότι η επιστήμη της στατιστικής δεν μπορεί παρά να μιλά την αντικειμενοποιημένη γλώσσα του κεφαλαίου και των κατασκευασμένων κοινωνικών ταυτοτήτων). Π.χ. ένας γενικά άνεργος που δούλεψε μια ώρα την εβδομάδα αναφοράς της έρευνας ή ένας voucheras που συνεχίζει να ανανεώνει την κάρτα του στον ΟΑΕΔ ως «ωφελούμενος-άνεργος» θεωρείται εργαζόμενος στις έρευνες της ΕΛ.ΣΤΑΤ., πολλοί σταθερά εργαζόμενοι με μπλοκάκι «αυτοαπασχολούμενοι», τα ατυχήματα στην μετάβαση από και προς την δουλειά δεν θεωρούνται εργατικά ατυχήματα κι άλλα πολλά. Αυτό βέβαια είναι κάτι εντελώς διαφορετικό από την αφέλεια πολλών πολιτών που φοβούνται ότι το ελληνικό κράτος έχει ανάγκη την ΕΛ.ΣΤΑΤ. για να καταγράψει πληροφορίες γύρω από το πρόσωπο τους και την οικονομική τους δραστηριότητα.

[8] Πρόεδρος της ΕΛ.ΣΤΑΤ. τα τελευταία χρόνια και ιθύνων νους της μαζικοποίησης του συγκεκριμένου ελαστικού μοντέλου είναι ο πρώην έμμισθος συνεργάτης του ΔΝΤ Α. Γεωργίου. Θεωρείται επίσης ένας από τους κύριους υπεύθυνους για το «μαγείρεμα» των στατιστικών στοιχείων σε σχέση με το χρέος το 2009, έτσι ώστε να δικαιολογούν την προσφυγή της χώρας στους ξένους δανειστές.

[9] Η έρευνα εργατικού δυναμικού διενεργείται για τέσσερα τρίμηνα σ' ένα δείγμα 17 περίπου νοικοκυριών κάποιων τετραγώνων μιας περιοχής σε όλη την Ελλάδα. Το πρώτο τρίμηνο διενεργείται κανονικά η έρευνα door-to-door και τα επόμενα τρίμηνα απλά επανεπιβεβαιώνονται και γενικά αντιγράφονται τα στοιχεία που έχουν δοθεί αρχικά (γεγονός που σε περίοδο ύφεσης διατηρεί γενικά τα στοιχεία της ανεργίας στα προηγούμενα επίπεδα). Τα καινούρια δελτία αμείβονται με 10 ευρώ καθαρά το νοικοκυριό, ενώ τα επαναληπτικά με 3,5 ευρώ, γεγονός που ωθεί τους «Ι.Σ.» που έχουν χρόνο να προσπαθούν να βρουν νοικοκυριά του δείγματος που δεν απάντησαν στο πρώτο τρίμηνο για να πληρωθούν παραπάνω καινούρια δελτία.

